

(Brouhaha)

Jo.

Mme Martine Hansen (CSV) | Den Avis vum Staatsrot war nach net do, ass nach net do. Mir hate keng Zäit, Amendementer ze maachen.

Une voix | De Mikro ass net un.

Mme Martine Hansen (CSV) | En ass un.

(Brouhaha)

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Jo. Jo, da misste mer ...

Une voix | Dir musst d'Fro nach eng Kéier stellen.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Da misste mer gegebenefalls ofstëmmen. Well fir elo ze zielen ...

Da géife mer de Vote électronique maachen iwwert den Ordre du jour, esou wéi dat sech passt.

Une voix | Jo.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Well et ass eng Propos vum der Conférence des Présidents, déi selbstverständlech vum Plenum muss ugeholl ginn. Well hei e Vott verlaangt gëtt an ech net esou genee kann detektéieren, wien dann elo wéini an der Majoritéit ass, maache mer de Vote électronique. Sinn eis Leit prett fir de Vote électronique?

(Brouhaha)

Also, wie fir den Ordre du jour ass, wéi d'Conférence des Présidents e proposéiert huet, stëmmt mat Jo, a wie mat den Explikatiounen, déi mer kritt hunn, net d'accord ass, stëmmt mat Nee. Kënne mer de Vott lancéiere wannechgelift?

Plusieurs voix | Jo.

(Interruption)

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Jo.

M. Gilles Roth (CSV) | D'Reglement vum der Chamber léisst jo guer net méi zou, dass dat Gesetz kann en Donneschdeg gestëmmt ginn. Anscheinend ass nach kee Rapport do.

(Brouhaha)

Den Avis vum Conseil d'État soll den Owend kommen. Muer kënnt da fréistens e Rapport, an en Donneschdeg soll dat Gesetz gestëmmt ginn. Dat geet guer net no eise Règlement. An d'Conférence des Présidents, wou ech selwer Member sinn, déi huet en Ordre du jour fixéiert, wou déi Rapporte sollten en temps utile do sinn. Mir kënne jo net en Ordre du jour arrêterien, dee géint d'Chambersreglement geet.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Mir kënne ... Madamm Lorsché.

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Also, mir sinn awer net an engem neien Zenario hei, Här Roth. Mir hunn an der Lescht immens oft de commun accord gesot: „Kommt, mir stëmmen dat Gesetz nach, mir brauchen et, et ass wichtig!“ A mir bleiwen der Meenung, also meng Fraktioun op alle Fall, dass mer hei e gutt Gesetz brauchen, a mer wëllen alles maachen, fir et och nach ze kréien. Mir hu Covidgesetzter oft an deem do Zenario gestëmmt, mir hunn de Mueren nach den Avis vun de Staatsbeamten, den Accord salarial, ugeholl, de Rapport. Mir hu ganz vill Delaien net esou applizéiert, a grad an dësem Gesetz soll et dann ...

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Ier ech dem Michel Wolter d'Wuert ginn, wollt ech vläicht eng Propos maachen, wou mer eis kéinten alleguer erëmfannen. Mir géifen den Ordre du jour unhuelen, mat der Klammer bei dësem Projet, an deen dann op den Ordre du jour huelen, wann e prett ass.

(Brouhaha)

Wann e prett ass, dann huele mer en ...

(Interruption)

Jo, mee mir hunn och, souwäit wéi ech gesinn, nach ni en Text gehat, deen een Dag ...

(Brouhaha)

Jo, d'Covidgesetzter, do war och normalerweis e klengen Delai dertëscht.

Also, ech wollt déi Propos maachen, dat ass eng Propos vu mir. An dat mécht iwwerhaapt keng Schwieregkeet. Wann nämlech dann de Projet prett ass, da kënnt jo d'Demande, fir dee Projet op den Ordre du jour ze huelen, an da gëtt et eng Ofstëmmung. An da sinn déi eng Leit vläicht derfir an déi aner sinn dergéint, mee dann ass dat eng kloer Decisioun.

Ech wëll hei net eng Kampfostëmmung, vu dass et souwisou schonn eng animéiert Woch gëtt, zum Ordre du jour kréien. Also proposéieren ech Iech dat, an den Här Benoy huet et jo selwer gesot: Entweder mir packen dat ënner gudd Konditiounen, da maache mer dat esou, oder mir packen et net, jo, dann ass et esou, da maache mer d'Klammer definitiv zou!

Sidd Der mat där Propos ...?

Här Wolter.

M. Michel Wolter (CSV) | Et deet mer leed, dat ech d'Debaten elo nach eng Minutt ophalen, mee ech si strictement net domadder d'accord, dat eng normal, onuerdentlech gefouert parlamentaresch Aarbecht, esou wéi dat dës Woch de Fall ass an dëser Chamber, verglach gëtt mat Gesetzter, déi mer am Kader vum Covid gestëmmt hunn. Dat eent ass eng Pandemie gewiescht, wou et drëm gaangen ass ze kucken, fir séier ze resüméieren. An dat, wat dës Woch geschitt, dat ass en Hon fir d'Chamber, well a quasi kengem Projet, deen um Ordre du jour vun dëser Woch steet, déi normal parlamentaresch Aarbecht normal gemaach ginn ass! An dofir verwieren ech mech dergéint, ...

(Interruptions)

An enger ganzer Rei ass et net de Fall, an enger ganzer Rei ass et net de Fall! An dofir verwieren ech mech eigentlech dergéint, dass hei eng Noutsituatioun an enger Pandemie verglach gëtt mat engem normale parlamentareschen Zoustand.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Dir hutt jo net meng Ausso viséiert zu der Analys vun de Covidgesetzter, do ginn ech dervun aus.

Sidd Der dermat d'accord, dass mer dat esou géife maachen? Mir huelen den Ordre du jour vun der Chamber mat der Klammer un, a wann déi Klammer opgeet, komme mer nach eng Kéier drop zrëck, an dann huele mer eng Decisioun hei am Haus.

Sidd Der domat d'accord?

(Assentiment)

Däerf ech och déi selwecht Fro hei stellen? Sidd Der mat där Approche d'accord?

(Assentiment)

Da soen ech Iech Merci do derfir.

4. Dépôt d'une proposition de loi par M. Fernand Kartheiser

An ech hunn eng weider Wuertmeldung, mee net zum Ordre du jour. Mee den Här Kartheiser freet, fir eng Proposition de loi kënne ze deponéieren. Här Kartheiser, Dir hutt d'Wuert.

Exposé

M. Fernand Kartheiser (ADR), auteur | Jo, villmools merci, Här President. Dir Dammen an dir Hären, déi Proposition de loi, déi ech Iech haut wëll virstellen, do geet et ëm Logementspolitick. En Zoufall, datt och grad den zoustänneg Minister bei eis ass.

An zwar geet et do ëm déi Notioun vun der Résidence secondaire. Wéi mer wëssen, plangt d'Regierung d'Aféierung vun enger ganzer Rei vun neie Steieren, dorënner och eng Leerstandssteuer fir Wunnengen, déi net – a mir musse kucken, wat am Gesetz steet –, mee op jidde Fall dann net reegelméisseg benotzt ginn. An eise Souci ass et, fir enger Tatsaach Rechnung ze droen, nämlech, datt ganz vill Leit awer méi Plazen hunn, déi se benotzen.

Do si Leit, déi hunn zum Beispill e Weekendhaus, oder am Fall vu Familles recomposées gëtt et och emol méi Plazen, déi reegelméisseg benotzt ginn. An eise Souci ass, datt déi Plazen net als eidel Wunnenge consideréiert ginn. Dofir wollte mer dat am Gesetz präziséieren, wat eng Résidence secondaire ass an och de Statut fiscal, fir datt déi Leit net op eemol konfrontéiert si mat deenen awer konfiskatoresche Steieren, déi do viséiert sinn.

En zweeten Objet vun dëser Proposition de loi ass eng Präzisioun am Interessi vun de Propriétaires, datt se eng rechtlich Basis hunn, fir gewuer ze ginn, wien an hirem Bien immobilier ugemellt ass. Dat ass e Problem, dee mer relativ vill am Land hunn, datt zwar zum Beispill e Bien a Locatioun gi gëtt, mee awer en fin de compte de Propriétaire schlussendlech net ka kontrolléieren, wien alles do ugemellt ass.

Do gëtt et eng Rei vun Abusen, déi geschéien a verschiddene Gemengen, an dofir ass dat och, mengen ech, an eise Interessi gewiescht. Op jidde Fall wollte mir dat, fir dat kloerstellen, wat elo d'Rechter vum Propriétaire sinn iwwer e Bien, deen hien a Locatioun gëtt.

An deem Sënn, Här President, wollt ech Iech dat hei iwwerreechen. Merci.

8278 – Proposition de loi du 18 juillet 2023 concernant la résidence secondaire

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci.

Une voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Da géife mer zu eise Ordre du jour iwwergoen.

5. 8065 – Projet de loi complétant la loi modifiée du 18 juillet 2018 sur la Police grand-ducale par un article 43ter relatif à l'utilisation de caméras-piétons par la Police grand-ducale dans l'exercice de ses missions

Den éischte Punkt um Ordre du jour vun haut ass de Projet de loi 8197 iwwert de Gebrauch vu sougenannte „Bodycams“ während Polizeiasatz. An d'Wuert huet direkt d'Rapportrice, déi honorabel Madamm Stéphanie Empain. Madamm Empain, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de la Sécurité intérieure et de la Défense

Mme Stéphanie Empain (déi gréng), rapportrice | Villmools merci, Här President. Ech si mer elo just grad net sécher mat der Nummer vum Projet de loi. Et ass den 8065.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | O, jo, et deet mer leed, hei ass en Iertum geschitt. Et ass selbstverständlech den 8065. Dat war méiglecherweis e Copy-Paste, mee ...

Mme Stéphanie Empain (déi gréng), rapportrice | Kee Problem. Ech wollt just, dass mer ....

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Den 8065.

Mme Stéphanie Empain (déi gréng), rapportrice | Tiptopp, villmools merci, Här President.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Ma merci fir den Hiweis.

Mme Stéphanie Empain (déi gréng), rapportrice | Dir Dammen an Dir Hären, ech dierf Iech dann haut de Rapport maachen iwwert de Projet de loi iwwert d'Bodycams. A mat dësem Projet de loi iwwert d'Benotze vun de Bodycams bei der Police, dee mer dann haut stëmme wäerten, gëtt dann och ee vun de Punkten aus dem Koalitiounsaccord ëmgëtt.

Wat war de Basisconstat? Ben, dass ëmmer méi festgestallt gëtt, dass et e Mangel u Respekt virun der Police gëtt, dass d'Autoritéit vun de Polizisten a Polizistinnen net méi ëmmer garantéiert ass. Et ginn ëmmer méi Menacen an Aggressioun géint Polizistinnen a Poliziste festgestallt, an da kënn eeben nach derbäi, dass et ëmmer méi gängeg gëtt, dass Drëttpersonen sur place filmen. Déi Filmercher, déi zirkuléieren da ganz oft op Social Media. Se ginn awer ganz oft och just e klengen Deel vun enger Situatioun, engem Geschéien, erëm.

An dofir ass d'Demande dann och opkomm fir esou Bodycams, well Bodycams och kënnen deeskaléierend wirken. Se kënnen domat preventiv wirken, andeems een och muss den Hiweis ginn, dass eng Situatioun gefilmt gëtt. An dat ass dann och oft dissuasiv fir déi Leit, déi vläicht grad e bësselche lancéiert sinn.

(Interruption)

Ech weess jo, dass et net den Här Mosar ass, deen iwwert de Projet schwätzt, mee ...

(Brouhaha)

Jo, mee nee, et ass e bësselchen ustrengend, wann ee sech selwer bal net héiert.

Voilà, dat wierkt preventiv, dissuasiv, wann ee weess, dass eng Situatioun gefilmt gëtt. Gutt, domadder kënnen Aggressiounen och verhënnert ginn.

Dofir brauch een dann awer eng legal Basis. Fir dës ze schafen, ass natierlech och gekuckt ginn, wéi de legale Kader an eisen Nopeschlänner ausgesäit. A wa mer dann dëse Projet de loi bis gestëmmt hunn, da kënnen dës Bodycams och ugeschaaft ginn. A mir schwätzen hei vun engem Budget vun ongeféier 6 Milliounen op fënnf Joer. An natierlech mussen deen Ament d'Polizisten an d'Polizistinnen och eng extra Formatioun dofir kréien.

Wat seet de Projet de loi elo genau?

Mat dësem Projet de loi ännere mer d'Gesetz vum 18. Juli 2018 iwwert d'Police of, andeems en Artikel 43ter bäigesat gëtt. Am Paragraph 1 geet et ëm déi Cas-de-figures, wou eng Bodycam dierf benotzt ginn. Do hate mer effektiv Diskussiounen och an der Kommissioun, awéifern den Text soll d'Méiglechkeet ginn, en tout lieu déi Kamerae kënnen anzesetzen. Dës Iddi, en tout lieu kënnen d'Kameraen ze benotzen, ass awer ganz staark vun der CNPD, vun der CCDH an och vum Staatsrot kritiséiert ginn, well dës ze vill eng grouss Ingerence an d'Privatsphär géif mat sech bréngen. An hei gouf gefrot, dëse Paragraph ze prezisiéieren fir sécherstellen, dass domadder d'Recht op de Respekt vun der Vie privée garantéiert gëtt an dass och d'Inviolabilité vum Domicile net a Fro gestallt gëtt.

Deementspriedend huet de Staatsrot gefrot, dass Enregistrement am private Raum nëmmen ënner ganz spezifische Bedéngunge kënnen virgeholl ginn.

Dës Bedéngunge wiere ginn zum Beispill bei Verbrechen in flagranti oder wann Indikatiounen bestinn, dass e Verbrechen oder en Delikt imminent kéint stattfannen.

Genee dësen Amendement ass effektiv awer och relativ kontrovers an der Kommissioun diskutéiert ginn, well et notament fir d'Kolleege vun der CSV Bedenke gouf, dass et ze komplizéiert wier, fir ëmmer an an all Situatioun kënnen ze beurteilen, ob et e Lieu public ass oder net, dat besonnesch eeben och a Stresssituatiounen.

Hei war et awer de Wëlle vun der Majoritéit vun der Kommissioun, fir dem Avis vum Staatsrot Rechnung ze droen, dës awer och, nodeems mer säitens der Policedirektioun de Message kritt hunn, dass dës an der Praxis net zu gréisserer Schwieeregkeeten dierft féieren.

Da gesäit den Text och vir, wéi déi Kameraen um technesch Niveau solle funktionéieren. Si huelen en permanence op, mee déi Sequenze ginn ëmmer erëm bis op déi lescht 30 Sekonnen iwwerspilt, soudass déi Enregistrer net permanent sinn. Gëtt dann awer eng Bodycam declenchéiert, da sinn déi viregt 30 Sekonnen automatesch gesécher an gehéieren zum Enregistrement. An dës garantéiert dann, dass eng Zeen oder déi 30 Sekonne virum Declenchement mat erëmgëtt.

Wisou elo déi 30 Sekonnen? Do gëtt et Beispiller vun 30 Sekonne bis eng Minutt, zou Minutten. Hei war d'Iwwerleeung, dass, wa mer méi wéi 30 Sekonne géife maachen, da kritt een och erëm Dateschutzproblemer, well da relativ vill opgeholl gëtt, och am ëffentleche Raum oder wat am ëffentleche Raum geschitt, oder vu Leit, déi iwwert d'Strooss ginn. An ausserdeem soll jo och verhënnert ginn, dass Poliziste virun engem Asaz géifen zécken, wat si dann elo soen dierfen a wat net, an aus Angscht, et wier eventuell herno ze vill um Tounband ze héieren, wann ze vill laang am Enregistrement zréckgaange gëtt.

Wichtig ass op alle Fall, dass de Polizist fräi genuch ass, sech gutt ze fülle bei sengem Asaz a fir direkt kënnen ze declenchéieren, zum Beispill och schon am Auto, fir et herno, wann et hektesch gëtt, net ze vergiessen.

Déi 30 Sekonne sinn deemno eng Kompromëssléierung, fir dass déi Kamera vum Polizist ka gedroe ginn, ouni dass he sech ageschränkt fillt a senger Kommunikatioun am Virfeld vun engem Asaz.

Dann zum Paragraph 4, do geet et ëm d'Ausléise vum Enregistrement. D'Leit mussen ëmmer informéiert ginn, dass d'Kamera ausgeléist gëtt, et sief dann, et handelt sech ëm e Fall, wou esou eng Ukënnegung konträr wier zum Asaz, deen ze féieren ass.

Dem Staatsrot war et och wichtig, deen Ermessensspillraum net ze grouss ze loossen, an en huet sech dem initialen Text mat enger Opposition formelle widderstand gehat, deen op deem Punkt ursprénglech e bësselche méi large war an u sech effektiv wollt en compte huelen, dass et Stresssituatiounen gëtt, wou een d'Annonce vergësst oder well eng imminent Gefor drot. Fir de Staatsrot géif esou eng Dispositioun awer vill ze vill Cas-de-figures ofdecken an en huet dovunner ofgeroden.

An der Kommissioun hu mer och diskutéiert, ob de Bierger net misst kënnen d'Recht kréien ze froen, dass d'Kamera ageschalt gëtt. Dës ass awer net virgesinn an och net zréckbehale ginn, well et eleng d'Entscheidung vum Polizist soll sinn, déi zielt. Esou Dispositiounen gëtt et och net am Ausland.

Am Paragraph 5, do geet et dann ëm d'Sécherung vun den Enregistrer. Déi Enregistrer, déi ginn

erofgespillt op en externen, gesécherten Träger, an nëmmen de Polizist, deen den Enregistrement ausgeléist huet, huet dann och d'Recht, sech déi Enregistrer erëm ukucken oder ulauscheren ze goen.

Sollten aner Beamten e Besoin hunn, am Kader vun hirer Aarbecht op dës Enregistrer zréckzegräifen, da muss se heifir eng motivéiert Demande maachen an hei gëllt dann och de Prinzipp vum Interêt légitime. Dës Punkt huet an der Kommissioun och zu verschiddenen Diskussiounen gefouert, woubäi sech d'Fro gestallt gouf, ob dat d'Prozeduren net géif relativ schwéierfäleg maachen. Op där anerer Säit muss een dës Fro awer och gesinn am Kontext vun den Diskussiounen ronderëm den Accès zu Daten am Fichiersgesetz, déi mer jo och parallel gefouert hunn am Kader vun deem Projet de loi. Do war jo och de Credo, dass den Accès sollt op e Minimum reduzéiert ginn. An an deem Sënn si mer hei och an deem selwechten Esprit ënnerwee, wou mer den Dateschutz dann och héichhalen.

Ausserdeem gëtt am Paragraph 5 festgehalten, wéi et sech mam Archivage vun de Logfiles verhält. Also, dat ass d'Journalisatioun vun den Accésen op eenzel Fichieren, an hei ass festgehalen ginn, dass dës op d'mannst fënnf Joer géifen enregistriert bliiwen.

De Paragraph 7 dann, dee reegelt, dass d'Donnéee sollen 28 Deeg gehale ginn. Dës Zäitspann gëtt natierlech verlängert, wann dat gebraucht gëtt am Kader vun enger Enquête préliminaire oder enger Instruktioun.

Voilà, mir ginn heimadder also der Police d'Méiglechkeet, an Zukunft am Kader vun hire Missionen op Bodycams kënnen zréckzegräifen, fir audiovisuell Opname virzehuelen, dës am Fall, wou en Incident amgang ass, sech ze produzéieren, oder riskéiert virzekommen. Domadder bidde mer engersäits méi Schutz fir eis Polizisten a Polizistinnen, ma an engem ergëtt sech heirauser och d'Méiglechkeet feststellen, ob en Agent oder eng Agentin hir Funktiounen op appropriéiert a proportionell Aart a Weis ausféiert par rapport zu där Situatioun, wéi se sech grad presentéiert.

Dat ass dat, wat mer och an der Kommissioun geschwat hunn, andeems mer soen, dass esou Bodycams souwuel à charge wéi och à décharge kënnen funktionéieren. Hei kann dann objektiv beurteelt ginn, ob den Agent oder d'Agentin an engem bestëmmte Fall eventuell iwwert d'Sträng geschloen huet oder awer och, fir Polizisten a Polizistinnen ze schützen virun ongerechtferdigten Uschëllegungen. Dës bréngt eng Proportionalitéit an de Gesetzestext eran, deen an den Ae vun der Majoritéit vun der Kommissioun ganz wichtig ass. Mir schafen also déi legal Basis, fir kënnen esou Enregistrer virzehuelen, mir definéieren, wéini an ënner wéi enge Konditiounen kann enregistriert ginn a mir definéieren och, wéi et sech duerno mam Dateschutz verhält.

Nach kuerz zu den Aarbechten an der Kommissioun. Dës Projet de loi ass den 19. Juli 2022, nach virum Depot vum Projet de loi, an der Kommissioun presentéiert an diskutéiert ginn. En ass dunn de 17. August deposéiert ginn. Den Avis vum Staatsrot koum den 23. Dezember. Duerno hu mer den Avis vum Staatsrot an der Kommissioun am Mäerz analyséiert, wouropshi mer den 20. Abrëll eng Rëtsch parlamentaresch Amendementer dunn un de Conseil d'État geschéckt hunn.

Doropshin hu mer en Avis complémentaire vun der CNPD kritt an och en Avis complémentaire vum Staatsrot, dës de 6. Juni. Dësen Avis complémentaire vum Staatsrot ass den 22. Juni an der Kommissioun gekuckt ginn. Mir haten och weider Avice kritt vum Parquet aus der Stad a vun Dikrech, vum Parquet général, vun der Cour supérieure de justice, vum

Tribunal d'arrondissement vun Dikrech an aus der Stad, vum Syvicol, vun der CCDH a vun der CNPD. De Rapport hu mer den 11. Juli elo ugeholl.

Ofschléissend géif ech gär nach eng Kéier drop hiweisen, dass dëst e Projet ass, op dee laang gewaart ginn ass, deen, wéi ursprüngelech gesot, och am Koalitionsaccord virgesi war an deen och enger Demande säitens der Police entsprécht. Mir si frou, dësen Text elo nach stëmmen ze kënnen, well en eeben och enger laangjäreger Demande vun de Beamten um Terrain nokënn.

A grad just aktuell schléit de Pendel och net en faveur vun de Polizisten, well bis elo ëmmer nëmmen dat gewise gouf, wat anerer gefilmt hunn, an et ass eeben net ëmmer alles drop a gëtt och net d'Integralitéit vun enger Situatioun erëm. Dofir ass et eebe wichteg, dass mer op dese Wee ginn an der Police och déi Moyenen zur Verfügung stellen. An natierlech ass et och wichteg, dass an der Ausbildung kloer gëtt, dass déi Kameraen do sinn, fir d'Polizisten ze schützen, awer och, dass e Feelverhalten och strofbar ass.

Domadder wär ech fäerdeg mat mengem Rapport. Ech soen Iech alleguer villmools Merci, an och jidderengem villmools merci fir déi ganz konstruktiv Zesummenaarbecht an der Kommissioun. An ech ginn heimadde den Accord vun der grénger Fraktioun.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci och der Madamm Rapportrice.

An éischten ageschriwwene Riedner ass den Här Léon Gloden. Här Gloden, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

M. Léon Gloden (CSV) | Merci, Här President. Direkt merci der Madamm Rapportrice fir hire schrëftlechen a mündleche Rapport.

D'CSV seet ganz kloer Jo zu de Bodycammen, mee Nee zu engem Deel vun de Modalitéite vun dësem Gesetz.

Jo zu de Bodycammen. Et ass eng laang Fuerderung vun der CSV. Ech mengen, déi lescht fënnf Joer hunn ech reegelméisseg an den Debatten iwwert d'Sécherheet an d'Police d'Bodycammen ëmmer gefuerdert.

Ech erënneren och e bëssen un den Historique vun de Bodycammen. De Virgänger vum Här Kox, den Här Schneider, oder de Virvirgänger, mengen ech, war et, nee, de Virgänger, war et, deen ...

(Interruption par M. Dan Biancalana)

Watgelift?

M. Dan Biancalana (LSAP) | Virvirgänger.

M. Léon Gloden (CSV) | Jo, et ännert esou schnell an dëser Regierung, et behält een net den Iwwerbléck.

(Interruption par M. Gilles Baum)

Mir si konstant gutt.

(Hilarité)

M. Laurent Mosar (CSV) | Très bien!

M. Léon Gloden (CSV) | An dofir ...

Une voix | Na ja!

M. Léon Gloden (CSV) | Et ass e bëssen Opreegung, Här President.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Jo, jo.

M. Léon Gloden (CSV) | Mee ech verdreen dat, keng Angscht.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Dir drot jo derzou bää.

M. Léon Gloden (CSV) | Ech hunn op dee Saz gewaart. *(Hilarité)*

Zréck zu de Bodycammen. Ech ka mech erënneren, deemools hat ech op dësem Riednerpult virgeschloen, dass mer eis inspiréieren un der Testphas vun der Polizei zu Tréier. Den deemolege Minister, den Étienne Schneider, war och d'accord, fir esou eng Testphas ze maachen, et ass awer dunn net un d'Rulle komm. A wann een déi Testphas gemaach hätt, hätt een eng Rei Saachen erausfonnt, déi eebe vläicht net esou gutt funktionéieren, an et hätt een dann e Gesetz kënnen schreiwen, dat Kapp a Schwanz huet.

Wéi gesot, mir begrëssen déi Iddi vun de Bodycammen, mee mir si mat enger Rei Modalitéiten net d'accord. An dat ass awer sou e bësse representativ fir eng Rei Reformen, déi am Policeministère geschriwwen ginn, ech erënneren och un de Platzverweis. Et ass ëmmer esou, d'Iddi ass gutt, mee se gëtt dann halfehäerzeg ëmgesat, wat derzou féiert, dass d'Beamten um Terrain am Fong méi onsécher gi wéi sécher.

An ech mengen, d'Rapportrice ass op de But vun der Bodycam agaangen, an ech deelen deen och ganz kloer. D'Bodycam huet à la fois e preventiven, dissuasive Charakter – erlaabt mer déi Expressioun, et schreckt vläicht déi kleng Filouen of, fir aggressiv virzegoe géint d'Agenten um Terrain –, an op där anerer Säit, wann et da wierkelech zu engem Strofprozess kënn, da kënnen d'Enregistrementer geholl ginn, fir eeben dat ze dokumentéieren.

Mir als CSV, wéi och d'Policegewerkschaft, hu Problemer mat zwou Modalitéiten. Ech erënneren drun, dass dat Gesetz hei, wéi et deposéiert ginn ass, e Copy-Paste war vum franséische Gesetz. An d'Rapportrice huet dat och hei korrekt zréckbruecht, wéi se gesot huet, dass am éischten Text, am Texte de base, am Fong stoung, dass déi Bodycamme kéinten en tout lieu utiliséiert ginn, op Basis vu verschiddene Krittären.

Dunn ass den Avis vum Staatsrot komm an och den Avis vun der CNPD. Ech ënnersträichen awer, dass de Staatsrot keng Opposition formelle gemaach huet. Ech mengen, dës Woch steet och nach en anert Gesetz hei um Ordre du jour iwwert de Virage ambulatoire, wou de Staatsrot och ganz kritesch war, wou awer eeben net op de Staatsrot gelauschtert ginn ass. An hei hätt een eiser Meenung no kënnen den initialen Text ...

O, Här Minister, Dir braucht de Kapp net ze rëselen, dat ass esou! Dir sidd jo net Gesondheitsminister, Dir kennt den Text vläicht dann net esou gutt.

Mir waren der Meenung, dass een den initialen Text sollt bäibehalen. Ech hat och dunn der Kommissioun an dem Ministère d'franséisch Jurisprudenz vun der franséischer Cour de cassation geschéckt, wou mir dorobber argumentéiert hunn, den initialen Text ze halen, well en eeben duerch d'Jurisprudenz a Frankräich gaang ass an eeben och guttgeheescht gouf.

Mir hunn do net déi selwecht Interpretatioun vun deem Urteel, ech huelen dat zur Kenntnis. Mee mir sinn eeben net domadder d'accord, dass déi Distinction tëscht Lieu public a Lieu non public oder Lieu privé esou strikt gemaach gëtt. An 80 % kann dat gutt goen, mee et gëtt eeben och Limitfäll.

A wat een eeben net därer vergiessen: Wann d'Polizisten um Terrain müssen aschreiden, sief et preventiv oder och repressiv, ass en Agent an enger Stresssituatioun. Dat ass einfach inherent zu hirem Job an do kann et dann zu Feelverhale kommen, an dat ass net gutt. Net am Sënn vun der Sécherheet vum Polizist an net am Sënn herno, fir déi néideg Preuve ze hunn, fir viru Gericht kënnen gebraucht ze ginn. Mir liewen an engem Rechtsstaat an dofir muss

et kloer Reegelen um Terrain ginn, fir déi dann och kënnen ëmzesetzen.

Den zweete Punkt, an dat huet och d'Madamm Rapportrice ervirgestrach: Dee Polizist, deen op der Affär schafft, deen awer net selwer den Enregistrement gemaach huet, wann dee wëllt Accès op den Enregistrement hunn am Kader vu senger Enquête, muss deen den Accord vum Direkter kréien. Ech kann nach verstoen, dass en iergendwou en Accord muss siche goe wéinst Data-Protection-Reegelen, mee mir sinn awer der Meenung, dass dat e bëssen iwwerdrifwen ass, fir bei den Direkter ze goen. Ech mengen, den Direkter huet aner Saachen ze dinn an den Direkter ass jo och net ëmmer do. Dofir ass dat eng Lourdeur administrative, déi mir souwéi och d'Policegewerkschaft net gutt fannen.

Dofir, in fine, enthalte mir eis bei dësem Gesetz, well mer op der enger Säit d'Iddi natierlech begrëssen, mee besonnesch mat dësen zwou Modalitéiten net averstane sinn.

An, Här President, ech deponéieren och eng Motioun, wou mer d'Evaluatioun vun der Utisatioun vun de Bodycams an den nächsten zwéi Joer froen, fir dass een dann herno kann d'Gesetz nobesseren. An ech sinn iwwerzeegt, dass, wa mer an zwéi Joer hei stinn, mer da wäerten nobesseren, wéi dat och herno muss beim Platzverweis sinn.

Merci.

Motion 1

La Chambre des Députés,

– *saluant l'introduction des caméras-piétons pour les policiers permettant d'assurer la sécurité des agents de police dans leur travail ;*

– *considérant que la distinction entre lieux publics et lieux privés n'est pas toujours aisée à opérer par un agent de police dans le cadre d'une intervention ;*

– *considérant certaines lourdeurs administratives dans le suivi et l'utilisation des enregistrements opérés via les caméras-piétons, notamment le fait que les agents de police doivent rédiger une demande écrite motivée au directeur général de la Police grand-ducale chaque fois qu'ils aient besoin des enregistrements de leurs collègues policiers pour analyser une affaire,*

invite le Gouvernement,

– *à évaluer l'utilisation des caméras-piétons dans la pratique au cours des deux années suivant leur introduction et à adapter le cadre légal.*

(s.) Léon Gloden, Diane Adehm, Martine Hansen, Laurent Mosar, Gilles Roth.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci och. Nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Claude Lamberty. Här Lamberty, Dir hutt d'Wuert.

M. Claude Lamberty (DP) | Villmools merci, Här President. An ech fänken och direkt mat engem weidere Merci un, an dee geet un d'Rapportrice, d'Stéphanie Empain, fir hire ganz detaillierte schrëftlechen an och gudde mündleche Rapport de Mëtten. Dat erlaabt mer, fir net müssen an all d'Detailer ze goen.

Eng vun de wichtegsten Aufgabe vun der Politick ass d'Sécherheet vun de Biergerinnen a Bierger, a fir derfir ze suergen, hinnen ze hëllefen, wa se Hëllef brauchen. D'Politick muss eng sécher an eng stabel Gesellschaft garantéieren, andeems se potenziell Menacé fir déi öffentliche Sécherheet erkennt a beschméiglechen och drop reagiert. Et gëllt awer natierlech och, d'Policebeamten esou ze ekipéieren an och ze schützen, wéi si et an hirem Alldag verdéngen.

D'Sécherheet betrëfft eis allegueren a mir hu scho méi wéi eemol zu Recht an der Lescht doriwwer hei an dësem héijen Haus debattéiert an diskutéiert. Dobäi gëllt et och ëmmer, tëschent der objektiver Sécherheetslag an engem subjektiver Sécherheetsgefill ze ënnerscheeden. An all Kéier schwätze mir doriwwer, wie responsabel derfir ass a wéi mir d'Police optimal bei hiren Aufgaben ënnerstëtze kënnen. An ech hunn och scho méi wéi eemol gesot: An enger idealer Gesellschaft hätte mer kaum bis keng Kriminalitéit a brächten och warscheinlech vill, vill manner Beamten um Terrain. Mee d'Realitéit ass eng aner, déi mer all Dag kënnen erliewen.

Jo, déi rezent publizéiert Zuelen an och Statistiken a puncto Kriminalitéit, iwwert déi mer jo hei an der Chamber debattéiert hunn, mussen eescht geholl ginn an dierfen op kee Fall verharmloost ginn. Wichteg ass awer och, dass ee bei dësem sensibelen a wichtege Thema ëmmer bei de Fakte bleift a keng onnéideg Onsécherheeten oder Ängsten opkomme léisst.

Et ass un der Politick, derfir ze suergen, dass eise Rechtsstaat effikass géint d'Kriminalitéit ka virgoen an esou eis Demokratie an d'Grondrechter vun de Bierger ka garantéieren. Genau dofir brauche mer eng effikass, eng modern an eng biergerne Police. Eng Police, där hir Aufgab et ass, eis Demokratie, d'Grondrechter vun de Bierger, ze garantéieren an eventuell Geforen ofzewenden, Strofdoten ze verhënneren a se kënnen ze porsuivéieren. Eng Police, déi déi Ënnerstëtzung kritt, déi se brauch, fir hiren alldeeglechen Aufgaben zum Wuel vun der Sécherheet vun de Bierger an eiser Demokratie beschtméiglech nozekommen. Ech denken hei un adequat an effikass gesetzlech an och materiell Moyenen, déi konkret zu méi Sécherheet bäidroen.

An de rezenten Interpellatiounen betreffend d'Police an och d'Kriminalitéit sinn ech, ënner anerem, nieft dem Effectif vun der Police, dem massive Rekrutement, der Preventioun, der Digitaliséierung, der Kompetenzerweiderung vun Agent-municipallen an dem Platzverweis, och ëmmer erëm op d'Bodycams ze schwätze komm. D'Bodycam – an d'CSV wäert mer et net veriwelen, wann ech rappelléieren, dass mer déi schon 2013 am DP-Walprogramm stoen haten – ass eng Iddi, déi net eng Partei gebucht huet, mee ech mengen, déi vu ville politeschen an och net politeschen Acteure begréisst gëtt.

Et ass och eng Iddi, déi de Kolleg Max Hahn an ech selwer 2017 beim deemolege Policeminister Étienne Schneider via Question parlementaire opgeworf hunn. An deemools huet hie vum engem Pilotprojet geschwat. D'Iddi ass also definitiv net nei, mee d'Iddi ass weiderhi ganz gutt.

An eisen Nopeschlänner Frankräich, der Belsch, Däitschland an och Holland gi Bodycams vu ville Polizisten um Terrain getest an och aktiv agesat. Studien aus Däitschland an der Schwäiz, déi sech haaptsächlech op Pilotprojeten a verschiddene Bundesländer baséieren, hunn eng verbessert Zesummenaarbecht tëscht dem Bierger an der Police, déi mat Bodycams ekipéiert war, kënnen feststellen. Och an der Belsch hunn d'Bodycams sech als Plus-value bewisen, andeems ugespaant Situatiounen verstärkt konnte berouegt ginn, an déi opgezechent Biller bei der Identifikatioun vu verdächtege Persounen bei Strofdoten als Beweis och konnte benotzt ginn.

Bei eise franséischen Nopere ginn d'Bodycams no enger Evaluatioun vun den Erfarungen um Terrain aus de Joren 2016–2018 zanter 2021 vu ganz ville Policebeamten am Alldag benotzt. Nieft der preventiver Auswierkung, dem manner aggressiven Optriede vu private Leit géintwuer vu Polizisten, konnten duerch

den Asaz vu Bodycams och Interventiounstechniken vun der Police um Terrain verbessert ginn.

Hei zu Lëtzebuerg gouf d'Fro um Terrain ganz oft a leschter Zäit, kommt, mir soen, méi haart oder et gouf méi duerno gefrot, spéitstens, wann alt nees Iwwergrëff op Polizisten oder och delikat Interventiounen um Terrain um Ordre du jour stoungen, ouni natierlech och déi selleg Policeinterventioun während de Covidmanifestatiounen ze vergiessen.

Opgrond vun den Erfarungen aus Pilotprojeten aus dem Ausland an dem Bedierfnis no physischer Sécherheet vun eise Policebeamten um Terrain begrësse mir als Demokratesch Partei, dass Bodycams mat dësem Projet de loi direkt als Standardausrüstung fir d'Polizisten kënnen integréiert ginn.

Här President, et héiert een ëmmer méi oft, dass verschidde Polizisten och reegelrecht, kommt, mer soen, Respekt – fir kee méi staarkt Wuert ze benotzen – hätten, fir ze intervenéieren, well se herno selwer viru Gericht kënnen stoen, well eng Plainte géint d'Policebeamte ka gemaach ginn.

Dëse Constat ass u sech bedenklech an dierf ganz kloer net sinn – net, dass ee keng Plainte kéint féieren, mee dass een eigentlech Angscht als Policebeamte muss hunn, seng Aufgab ze maachen! Als Demokratesch Partei sti mir zu de Bodycams an dat als deeskaléierenden Outil, dee souwuel de Policebeamte wéi och de Bierger mam richtege gesetzleche Kader zegutt kënnt, ouni d'Handlungsfreiheet vun de Polizisten anzeschränken!

Une voix | Très bien!

M. Claude Lamberty (DP) | Dat fir d'Sécherheet vun de Polizisten, awer och fir Biller ze hunn, déi et erméiglechen, eng objektiv Vue op Fäiten ze hunn, déi geschitt sinn. Eng objektiv Vue vun engem ..., mir hunn de Mëtte schon zwee Leit héieren, déi driwwer geschwat hunn: Mir sinn an enger Zäit, wou ee riskéiert, iwwerall vun iwwerall kënnen gefilmt ze ginn. Jiddwereen huet haut an der Täsche a meeschtens ass den Handy fir viles méi geduecht, wéi just fir unzerrufen. Dat heescht, Biller gëtt et souwisou!

Hei ass et, mengen ech, awer elo wichteg, dass mer och Biller aus der Siicht vun den handelnde Beamten, vun de Polizisten, kréien. Biller, déi iwwerengs à charge oder och à décharge kënnen sinn, mee, ech mengen, einfach eng aner Vue op d'Asätz bidden. Reegelméisseg Training ass essentiel, fir a Stresssituatiounen kënnen de sécheren Émgang mat de Bodycams ze garantéieren. Dës Weidere sinn d'Datésécherung an den Accès op déi gespeichert Donnéeën vu ganz grousser Bedeitung bei dësem Projet de loi.

Als Demokratesch Partei soe mir op dëser Plaz awer och ganz kloer, dass et net ëmmer ganz evident ass, den Equilibre tëscht dem Recht op Privatsphäre an enger sënnvoller Notzung vun de Bodycams fir Polizisten um Terrain hinze kréien. An deem Kontext begrësse mir et als DP, dass déi initial Versioun vum Text nach eng Kéier iwwerschaaft gouf a Präzisatiounen bäigefügt goufen. Et ass gutt an och wichteg, dass d'Polizisten wëssen, ënnert wat fir engen Émstänn si Bodycams dierfe benotzen a wou et dann och kloer den Ënnerschied gëtt tëscht ëffentlechen a private Plazen. Als DP ass et fir eis och wichteg, dass d'Dispositiounen, déi mer haut am Gesetz festhalen, sollen evaluéiert ginn an och analyséiert ginn, a bei Bedarf och duerchaus kënnen nei ugepasst ginn.

Ech wëlt op dëser Plaz awer och nach eng Kéier d'Dashcams an d'Gespräch bréngen, en Outil, dee mir och als Demokratesch Partei zanter 2013 am Programm hunn. D'Aféierung vun Dashcams an de Policeautos géif och eng objektiv Erfassung vun

de Virfälle erméiglechen a potenziell Mësstänn oder Feelinformatiounen effektiv opklären. Dobäi leeë mer och hei grouse Wäert drop, dass de legale Kader a Richtlinie fir den Asaz vun Dashcams kloer a prezis definéiert musse ginn, fir d'Privatsphäre vun de Bierger kënnen ze schützen!

Här President, d'Aféierung vun de Bodycams ass eng Mesur, déi säit Längerem am Gespréich ass, eng Mesur, déi säit Laangem och vun de Policebeamten um Terrain gefuerdert gëtt. Haut maache mir no villen an och ganz berechtigten Diskussiounen endlech Neel mat Käpp. Mir stellen de Polizisten am Alldag en Outil zur Verfügung, deen hinnen hir Aarbecht soll vereinfachen an och de Bierger e gréissere Schutz soll bidden. Als Demokratesch Partei stëmme mir natierlech dëse Projet de loi mat.

Ech soen Iech Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci och. An nächste Riedner ass den Här Dan Biancalana. Här Biancalana, Dir hutt d'Wuert.

M. Dan Biancalana (LSAP) | Merci, Här President. Jo, léif Kolleginnen a Kollegen, d'Zil vum Projet de loi, iwwert dee mer haut bestëmmen, mat der Aféierung vun de Bodycams, ass jo, um Terrain bestëmmt Situatiounen kënnen an Toun a Bild festzehalen.

Meng Virriedner si schonn op eng Rei Historiquen agaangen zu der Entsteung vun dësem Projet. Et gouf d'ailleurs och 2017 eng Petitioun, déi d'Aféierung vun de Bodycams gefuerdert huet, mee wann een och déi verschidden Etappe kuckt vum ëffentlechen Diskurs och hei am Haus an och vun der Volontéit, d'Bodycams anzeféieren, och am Kader vun engem Pilotprojet, waren ëmmer Elementer do, déi mer och haut beschwätzen, déi et net méiglech gemaach hunn. Et waren déi ronderëm och den Dateschutz, a mir wäerten haut nach am Haus an dës Woch iwwert de JU-CHA an iwwert d'Policefichierer schwätzen, wou och den Dateschutz erëm den Haaptkär ass vun de Gesetzter, déi mer hei deementsprechend stëmmen.

Wat op alle Fall awer begrëssenswäert ass, ass, dass mer hei eng Voie d'issue fonnt hunn, dass hei am August 2022 e Projet de loi deposéiert gouf, mengen ech, och ënnert der Initiativ vun enger ganzer Rei vu Ministere, dorënner och den Étienne Schneider a senger fréierer Funktioun als Policeminister.

D'LSAP begrësst dëse Grondprinzip vun de Bodycams, well Kamerae fir méi Transparenz um Terrain suerge kënnen, an dat souwuel zum Schutz vun de Beamtinnen a Beamte wéi och vun de Biergerinnen a Bierger. Eng Bodycam kann enger Agentin oder engem Agent um Terrain eng Schutzfunctioun bidden, d'Bodycam kann deeskaléierend op aggressiv Leit wirken, well se dann hei och signaliséiert kréien, dat hiert Behuelen opgezechent gëtt an, deemno wéi d'Behuelen och ass, dat och Konsequenze kann hunn. An déi rezent, mengen ech, Situatiounen a Fäll vu Gewalt géint Polizisten weisen, dass d'Agentinnen an Agenten um Terrain esou eng Schutzfunctioun brauchen, mee d'Biergerinnen an d'Bierger, wann een erëm aner rezent Situatiounen kuckt vun Interaktiounen tëscht der Police a Bierger.

Et kënnt natierlech vir, an dat wësse mer, datt et tëscht Beamten a Bierger zu problematesche Situatiounen kënnt. Dat gëllt et ze verhënneren, ass net ëmmer ze verhënneren, mee ech mengen, hei sinn dann och preventiv Mesürene néideg, fir dass et eeben och net onbedéngt ëmmer zu esou Situatiounen kënnt. An, mengen ech, virop ass ëmmer de respektvollen Émgang ënnertenee wichteg an eng objektiv Trace. An d'Bodycams kënnen déi matbréngen, mee

d'Bodycams eleng, déi kennen dat och net errechen. Et brauch ee sécherlech och nach weider Mesüeren, well eng Bodycam, déi kann a wäert och net déi direkt Interaktioun ersetzen. Se wäert se wuel opzeche kennen, effektiv d'Stëmmung ermëginn an och deementspriedend herno fir eng Analys an zur Beweislag och kënnen genotzt ginn. Also ass se och eng Zort Kontrollinstrument, wat se och deementspriedend hei kann erfüllen.

A wann eng Situatioun eskaliert an déi betrafte Persoun sech net eens sinn, kennen also d'Opzechnunge vun der Bodycam am Réckbléck wierklech eng objektiv Vue vun der Situatioun ginn. An et kann och iwwerpréift ginn, ob d'Agentinnen an d'Agenten an enger bestëmmter Situatioun, wéi och d'Biergerinnen an d'Bierger, appropriéiert agéiert hunn oder net. An dat selwecht, wéi gesot, géllt jo dann och fir d'Biergerinnen an d'Bierger. D'Bodycam kann also fir méi Transparenz suergen op béide Säiten, net unilateral, a kann doduerch awer och d'Vetrauen an d'Police stäerken, och dat wëll ech hei betounen.

Et ass also ze begrëssen, dass d'Aféierung vun de Bodycams an deem Kader, an deem se elo hei, wéi gesot, haut de Mëtte gestëmmt gëtt, souwuel à charge an och à décharge ka wierken, mee de Kader an d'Konditiounen vun hirer Notzung, déi ze definéieren, ech mengen, dat bleift immens wichteg, an ech mengen, dat ass och déi Aarbecht, déi mer hei zesumme gemaach hunn.

D'Bodycams sinn awer och eng gutt Investitioun, well et ass virgesinn, dass 1.682 Agenten déi effektiv solle kréien, an, op fënnf Joer gekuckt, kascht dat de Staat 6 Milliounen Euro, fir dass d'Agenten um Terrain, mengen ech, hir Aarbecht och an deem Sënn zousätzlech do kënnen maachen.

E Punkt, deen op alle Fall interessant ze beliichten ass, dat ass am Fong, wéi d'Bodycams wierklech solle funktionéieren, an déi verschidden Avisen, déi och virleien, an och d'Diskussiounen, déi mer an der Kommissioun haten, spigelen dat natierlech erm. Dat gesäit een ab deem Moment, wou och deementspriedend d'Kamera ufänkt mat ophuelen, mam Declenchement, mat der Obligatioun, dat och ze mellen als Polizistin oder Polizist, fir och, mengen ech, e kloert Bild kennen ermëzespigelen. An och déi Avice vun der Commission nationale pour la protection des données grad do ronderëm déi do Thematik vum Enregistrement a vun der Notzung vum Enregistrement, mengen ech, sinn net onwichtig, och an den Amendementer, déi geholl goufen, wou kloer definéiert sollt ginn, a wat fir enge Situatiounen d'Agentinnen an d'Agenten d'Bodycam sollen notzen am öffentlechen Raum respektiv am privaten, net öffentlechen Raum.

Op alle Fall: Eng Pflicht, se ze notzen, ass et net. Den Agent kann decidéieren, se ze notzen, e kann decidéieren, se, wéi gesot, ze aktivéieren. An ech mengen, et ass och grad hei, vu dass och keng Pflicht ass, wou awer d'Aschätzungsverméige vun der jeeweileger Polizistin, vum jeeweilege Polizist eng ganz grouss Roll spillt. Mir hunn hei zu Lëtzebuerg à ce stade – dofir féiere mer jo d'Bodycams an – nach keng Erfahrung mat deemem Instrument, soudass och d'Praxis eis wäert sécherlech wäertvoll Erkenntnisser liwweren, fir ze gesinn, wat engersäits gutt klappt, wat manner gutt klappt, a fir och dann deementspriedend nozebesseren. An dofir ass och an den Ae vun der LSAP eng Evaluatioun iergendwann och eng Kéier deementspriedend néideg. Well et gëtt bestëmmte Situatiounen, déi mer an der Praxis wäerten hunn, déi sech wäerten zoudroen, déi duerch dës Gesetzesprojet net ofgedeckt sinn, an dat wäert eis natierlech och dann d'Praxis um Terrain weisen.

Mir begrëssen och als LSAP, dass virum Declenchement vun der Kamera den Agent respektiv d'Agentin och déi gefilmt Leit doriwuer informéiere muss, souwuel, wéi gesot, am öffentlechen wéi am net öffentlechen Raum an dass och dee Signal sonore kennt. Ech mengen, dass dat en état de cause, mengen ech, wichteg ass, fir ze wëssen, effektiv, wou een an där Situatioun, an där een ass, an där Interaktioun, wou een ass, an där Stresssituatioun, wou een ass ..., dass jiddereen och deementspriedend weess, wou en drun ass.

Gradesou wichteg sinn, mengen ech, och déi kloer Delaie fir d'Späichere vun den Opnamen, wou och definéiert gëtt, ënnert wat fir Konditiounen d'Opname gemaach ginn a wien och Zougrëff dorop huet. Och do gouf et jo verschidde Vuen, déi eng méi large, déi aner méi restriktiv, notamment um Niveau vun den Avisen. Ech mengen, dass et awer wichteg ass, kloer ze definéieren, wien Accès huet op déi doten Enregistrement a wien net.

Ech rappelléieren nach eng Kéier: Dës Woch féiere mer Diskussiounen ronderëm de JU-CHA, ronderëm d'Policefichieren. Och do ass kloer definéiert, wien ënnert wéi enge Konditiounen wou a wéini Accès op Donnéeën kann hunn, déi och deementspriedend eng verschidde Gradualitéit hunn. An, mengen ech, ganz wichteg ass et och, wann ee Stresssituatiounen huet, dass natierlech do um Niveau vun de Rechter, vun de Privatlechter, keng Entorse dierf stattfannen. Och dat, mengen ech, kann een am Avis noliese vum Staatsrot.

Also ass et, mengen ech, och hei wichteg, en Equilibre ze fannen. Dat hu mer mat deem Gesetz hei probéiert ze maachen; en Equilibre ze fannen, engersäits, wéi gesot, tëschent der Aschätzung vum Terrain an effektiv och dem Respekt vun de Privatlechter. Ech mengen, et ass och dat, wat d'Commission consultative des droits de l'homme an hirem Avis ganz kloer ervirsträicht, dass mer en Equilibre fannen tëschent Schutz vum Ordre public a Respekt virum Agrëff an individuell Rechter, an dat grad beim Asaz vun neien Technologien.

An déi Diskussioun hate mer och virun e puer Méint hei am Kader vum neie Gesetz iwwert d'Videosurveillance. „La boucle se boucle“. Ech mengen, et sinn ëmmer déi selwecht Thematiken, déi am Raum stinn, wa mer eis nei Moyene gi mat neien Technologien. Engersäits géllt et, der Police nei Moyenen ze ginn. Op der anerer Säit géllt et awer och, eis Biergerinnen a Bierger am Kader ze schützen.

Ursprénglech muss een awer och feststellen, dass am öffentlechen Diskurs an awer och hei am Haus et och initialement am Ausland ..., an et sinn och Beispiller gefall, wou d'Bodycams am Ausland ugewannt ginn, Bodycams agefouert goufen, fir de Bierger virun der Polizeigewalt ze schützen. Bon, am aktuellen Diskurs mierkt een awer och, dass et dës Tendenz och deementspriedend ëmgedrëit gëtt. Dat mengen ech och par rapport zu Dissuasiounen an der Evolutioun vum öffentlechen, wéi gesot, Diskurs.

Wann ech nach op en anere Punkt wéilt agoen, dat ass am Fong de Volet vun de Formatiounszwecker. Dat schéngt mer och e ganz, ganz wichtege Bestandteil ze sinn a puncto Necessitéit a Proportionalitéit. Wann een interagiert an deene méi quokelege Situatiounen a wann een och Zougrëff huet op déi Date fir effektiv och Formatiounszwecker, da kann dat natierlech och am Kader vun der Formatioun fir d'Polizistinnen a Polizisten hiert Aschätzungsverméige stäerken am Alldag, wa se intervenéieren, an och, mengen ech, dass se dorausser kënnen léieren, am öffentlechen an net öffentlechen Raum, wéini se sollen

en Declenchement vun der Kamera maachen a wéini se et och vläicht net brauchen. Well, ech mengen, och dat kann eng Optioun sinn. Et muss net automatesch en Automatismus, wéi gesot, ginn, fir dat kennen och deementspriedend ëmzesetzen.

Well an deem dote Kontext ass, mengen ech, generell an eisen Diskussiounen hei am Haus ëmmer ënnerstrach ginn, dass d'Police eng wichteg Roll anzehuelen huet. A si huet awer och eng Virbildfunktions anzehuelen um Niveau Rechtsstaatlechkeet, um Niveau Professionalitéit an och um Niveau vun der Verhältnisméissegkeet, fir och an deem Kontext ze agéieren, grad wa se mat méi kriddelege Situatiounen konfrontéiert ass, fir engersäits och déi zivill Rechter vun de Bierger ze respektéieren a si och deementspriedend ze schützen an effektiv och do dat ze erfüllen an och dat deementspriedend ze gewäreschten, an op der anerer Säit awer och, fir dass se den néidege Respekt fir hir wichteg Aarbecht an eiser Gesellschaft kritt vun de Biergerinnen a Bierger, an och dat wësse mer, dass dat net ëmmer de Fall ass.

Mee fir ofzeschlëssen: D'Bodycams kennen also ganz kloer hire Bäitrag leeschten, fir d'Vetraue vun de Bierger an d'Police engersäits och ze sécheren an ze stäerken, an awer och, mengen ech, derfir ze suergen, dass d'Polizistinnen a Poliziste virun Aggressiounen an och falschen Uschëllegungen deementspriedend geschützt ginn. Dofir ënnerstëtze mer als LSAP d'Aféierung vun de Bodycams a soen och der Rapportrice Merci fir hiren ausféierleche mëndlechen a schrëftleche Rapport. Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci och. An nächste Riedner – dee stoung zwar net hei, mee ech ginn him awer selbstverständlech d'Wuert –, dat ass den Här Kartheiser. Här Kartheiser, Dir hutt d'Wuert.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Jo, villmools merci, Här President. An och merci der Madamm Empain fir hire Rapport. Ech mengen, wat si gesot huet am Ufank, dat weist eigentlech, a wéi engem Geescht mer ugefaangen hunn, iwwert dëst Gesetz ze schwätzen, an dat ënnerstëtze mir. Si huet gesot, et géif e Mangel u Respekt virun der Police ginn, a se sot, d'Aféierung vun de Bodycamme sollt deeskaléierend wierken, preventiv an dissuasiv. Dat ass och genau déi Approche, déi mir ëmmer hunn an där doter Saach. An dofir soe mir och am Prinzip Jo zu de Bodycammen, well et ass eigentlech dat, wat soll sinn. A mir soen och selbstverständlech Jo dozou, dass mer elo eng legal Basis schafen.

Eise Problem ass éischter doranner, wéi et ëmgesat gëtt. Mir kennen natierlech eis op vill Nopeschlänner oder aner Staate beruffen, wou dat scho gemaach ginn ass a wou mer natierlech kennen op Erfahrungen och zréckgräifen. Mee et ass awer ..., wat eis elo interesséiert, ass, wéi d'Diskussioun sech hei am Land entwéckelt huet.

Den eigentlechen Zweck, sou wéi d'Madamm Empain en och beschriwwen hat, war jo kloer, der Police en Hëllefsmittel ze ginn, en Hëllefsmittel, fir ze dokumentéieren, och fir sech virun onjustifiéierten Attacken ze schützen. Déi Kriticken, déi komm sinn, oder déi Ureegung vu verschidde Säiten, hunn dat awer lues a lues och e bëssen an eng aner Richtung orientéiert. De Staatsrot huet zum Beispill insistéiert, wann d'Kamera am private Raum sollte benotzt ginn, dass d'Police do muss sinn, fir d'„sécurité publique“ ze garantéieren, d'„sûreté publique“, d'„défense de l'ordre“ an d'„prévention d'une infraction pénale“.

Mee dat ass natierlech ..., dofir ass d'Police jo do! Se geet jo net ouni dee Grond dohinner an iergendengem säi private Raum, soudatt dat eigentlech eng

Selbstverständlichkeit ass, firwat d'Police iergendwou dann interveniert. Et kann och si fir iergendeen Noutfall zum Beispill, wou Leit an enger Noutsituation sinn. Mee ech mengen, eis Grondhaltung ass natierlech emol dat Vertrauen an d'Police, dass se net an e private Raum geet, ouni dofir e gudd Grond am Kader vun der Exekution vun hire Missioune ze hunn!

Et ass dann déi Entwécklung weidergaangen. Och aner Instanzen hunn eigentlech méi argumentéiert aus enger Mësstrauenshaltung géintwuer der Police eraus, déi awer a sech net justifiéiert ass. Da gëtt dann zum Beispill gesot – souguer am Rapport! –, et géif gehofft ginn, dass méi Leit géifen da kritiséieren. Gutt, ech mengen, et ass ganz onbestritten, dass eeben hei esou Kameraen op déi zwou Säite musse kënnen wierken. Engersäits Selbstverständlech, wéi mer et grad beschriwwen hunn, fir der Police en Hëllefsmittel ze sinn, och fir herno d'Wouerecht ze etabléieren. An op der anerer Säit, fir och ze verifizéieren, ob d'Handlung vum der Police appropriéiert a proportional waren. Déi zwou Saache si selbstverständlech, mee u sech ass déi Grondhaltung, déi mir hunn op jidde Fall, déi vun engem Vertrauen an d'Aarbecht vun der Police an net déi vun engem Mësstrauen. An dofir gesi mer verschidde Kriticken, déi formuléiert gi sinn, awer als iwwerzunn un.

Tatsaach ass op jidde Fall, dass mer eng ganz Rei ongeklaert Froen hunn an der Ëmsetzung vum Gesetz. Wéi gesot, d'Iddi ënnerstëtze mir. Et ass e bürokratesch Gesetz, et si vill interessant Iddien an den Avisen opgeworf ginn, déi et sécher verdéngt hätten, méi an der Déift diskutéiert ze ginn. D'Rechter vun de Gemengen zum Beispill, d'Responsabilitéit vun de Buergermeeschteren, wann e Périmètre de sécurité gezu gëtt, wéi do Saache kënnen gehandhaabt ginn, Et steet alles an den Avisen, Här Minister. Dir kuckt e bëssen iwwerrascht, et steet alles an den Avisen! Den Délai de conservation vun den Donnéeën, den Accès vun den Instances judiciaires, eeben och déi Schwierigkeiten – e Virriedner hat dat scho beschriwwen –, wann d'Poliziste selwer wëllen do Zougrëff hunn op déi Enregistrementer, ass et ganz bürokratesch. Dann déi awer relativ Schwierigkeiten, dann ze ënnerscheeden am Laf vun engem Asaz, wat ënnert den Espace public an den Espace privé ka falen, zumools, wann eng Kontinuitéit an engem Asaz ass.

Dann taktesch Problemer duerch déi Signaux sonores: Ass et ëmmer méiglech, Leit ze avertéieren. Ass et sënnavoll, Leit ze avertéieren, dass en Enregistrement gemaach gëtt? Dat waren taktesch Consideratiounen, déi eis presentéiert goufen, déi och net bis an déi lescht Instanz ausdiskutiert gi sinn, déi et awer verdéngt haten.

Also, eis Approche an där ganzer Saach ass: Jo, mir hätten gär Bodycammen, mir ënnerstëtzen d'Iddi ganz kloer, mee déi Ëmsetzung, wéi se an deem Gesetz ass, ass net bis zu Enn geduecht. Se kann der Police eng ganz Rei Problemer schafen an der Ausübung vun hiren Aufgaben. Heiansdo huet een den Androck, dass net d'Gläichgewicht gesicht gëtt tëschent engem Hëllefsmittel fir d'Police an deene berechtigten Uleisesse vun de Bierger, fir och d'Proportionalitéit vum Policeasaz kënnen ze iwwerpräiwen, mee éischter e bëssen eng Mësstrauensstimmung do ass. Déi deele mir ganz kloer net, soudatt mir eigentlech zu der Konklusioun kommen, dass dat hei eng gutt Iddi ass, eng sënnavoll Iddi, déi awer net sou ëmgesat gouf, wéi mir eis et gewënscht hätten.

Aus deem Grond a well mer dat eebe vermessen an och eigentlech der Meenung sinn, dass dat Gesetz sollt geschwënn eng Kéier nogebessert ginn, wäerte mir eis bei dëser Diskussioun enthalten.

Ech soen Iech Merci.

M. Jeff Engelen (ADR) | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci och. An nächst ageschriwwen Riednerin ass d'Madamm Nathalie Oberweis. Madamm Oberweis, Dir hutt d'Wuert.

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | Merci, Här President. Kollegeinnen a Kollegen, Här Minister, an eng Kéier e grouse Merci der Rapportrice fir hiren exzellente Rapport.

Jo, als Lénk si mir prinzipiell skeptesch, wat d'Iwwerwaachung ueget, a stelle fest, och mat der CCDH ze summieren, dass iwwerall an der Welt nei Technologie benotzt ginn, fir ëmmer méi ze iwwerwaachen. A mir gesinn dat allgemeng problematesch.

Iwwerwaache léist an eisen Aen net de Problem, et hält en an deem Fall just op, et enregistriert en an et deet en zum Deel verlageren. D'CCDH schreift an hirem Avis, dass et keng kloer wëssenschaftlech Erfahrungswäerter gëtt, ob Bodycams dann elo wirklech wirksam sinn oder net.

An eisen Aen ass et schon esou, dass Bodycams kënnen positiv an och verschidden negativ Punkten hunn. Se kënnen positiv si fir de Schutz vun der Bevëlkerung, dat ass och elo hei scho gesot ginn, ganz kloer. Ech hu beim Schreiwe vu menger Ried un de rezente Fall geduecht vun dem jonken Nahel zu Nanterre a Frankräich, wou de Polizist da keng Kamera hat. Vlächtt hätt dat gehollef, wann en eng gehat hätt, fir d'Situation justement ze deeskaléieren, fir dass et net esou wäit komm wier. Dofir awer, denken ech mer, muss d'Kamera déi ganz Zäit enregistrieren, well ech froe mech, wann de Polizist deen Ament muss d'Kamera umaachen, da brauch e jo awer Recul, e brauch e gewëssenen Espace, fir kënnen dee Knäppchen ze drécken. An ech mengen, do gëtt et keen Automatismus vun haut op muer bei de Polizisten, fir dee Knäppchen ze drécken. Et ass warscheinlech am Ufank e relativ proaktive Schrëtt, deen ee muss maachen, fir eeben dann déi Kamera unzemaachen. Et geet warscheinlech net sou automatesch vun haut op muer.

Et kann ee sech virstellen, dass an enger Situatioun – an et gouf hei scho gesot –, an enger Stresssituatioun, déi grad amgang ass, eventuell ze eskaléieren, de Polizist deen Ament eebe grad net vlächtt de Recul huet, fir eeben déi Kamera unzemaachen, fir eeben déi Eskalatioun vlächtt ze briechen deen Ament. Dofir denken ech mer, wär et besser gewiescht, wann d'Kamera hätt kënnen u sech déi ganz Zäit enregistrieren.

Aus Däitschland liest ee jo och vu Fäll, wou Polizisten d'Kamera hatten, mee net ugemaach hunn, also wou et Fäll gëtt, wou et och zu Violence-policière koum, wou d'Kamera bewusst net oder och onbewusst net ugemaach ginn ass. Also do gesäit ee schon, dass dat net esou evident ass.

D'Umaache vun der Kamera kann awer iergendwann e Gest ginn, deen eventuell automatesch gëtt, dat ass jo déi ganz Fro, dofir si jo dann och Formatioune virgesinn. Well dat geet jo wuel kaum vun haut op muer, dass dee Gest u sech Deel gëtt vun deem Oflaf u sech.

D'Presenz vun der Kamera kann also deemno wéi deeskaléierend wierken, souwuel op de Polizist wéi och op deen aneren, well et ass jo quasi wéi eng drëtt Presenz, sou e fënneft A souzesoen. Mee mir hunn awer do ... Ech gesi scho kloer e puer positiv Punkten, ech muss awer och ganz kloer soen, dass et Limite gëtt an deemem Projet de loi. De Polizist eleng mécht d'Kamera un, dat ass hei scho gesot ginn. De Staatsrot, d'CCDH an och d'CNPD bemängelen dat jo ganz kloer, dass et nëmme den Agent vun der Police ass, deen d'Kamera kann umaachen an dee vis-à-vis ka filmen. An dat war jo och vun der

Mënschrechtskommissioun gefrot ginn, dass eeben och deen aneren, déi aner Persoun, déi drëtt Persoun u sech kann den Declenchement vun der Kamera ausléisen. Mee wéi och elo grad virdrun d'Rapportrice gesot huet, ass dat net zrëckbehale ginn. An d'Rapportrice huet och gesot, dass dat och am Ausland net de Fall ass. Mee wéi ech elo just gesot hunn, kann dat awer och problematesch sinn, dass dat am Ausland net de Fall ass, wéi een et jo un de Fäll dann eeben aus Däitschland zum Deel och gesäit.

Et ass dann och ganz kloer e Muechtverhältnis tëscht dem Polizist an där Persoun oder de Persounen, déi vis-à-vis stinn, well de Polizist als eenzeg, wéi gesot, d'Kamera u sech ausléist respektiv den Enregistrement ausléist. An d'CCDH seet och ganz kloer, dass dat u sech e Pouvoir ass, deen d'Agenten hunn, an doduerch och eng gewëssen Objektivitéit erausgeholl gëtt. Net just, well de Polizist als eenzeg den Enregistrement kann ausléisen, mee och, well d'Kamera aus der Perspektiv a just aus der Perspektiv vum Polizist oder der Polizistin filmt. Domadder seet dann och d'Mënschrechtskommissioun, dass eng gewëssen Objektivitéit an objektiv Beweislag, déi jo u sech gesicht gëtt mat deemem Projet de loi, zum Deel erausgeholl gëtt respektiv geschwächt gëtt.

D'Mënschrechtskommissioun geet dann och nach eng Kéier op de Punkt vun der Objektivitéit an, an ech zitëiere kuerz aus hirem Avis: „Par exemple, il ne faut pas oublier que la ‚bodycam‘ fournit des prises de vues qui ne sont pas le reflet exact de ce que la policière ou le policier voit : celui ou celle-ci perçoit en effet des éléments que la bodycam ne voit pas, et inversement.“ Dat heescht, si soen u sech, dass déi Objektivitéit nach eng Kéier a Fro gestallt ass, also u sech ass eng zweet Kéier d'Objektivitéit a Fro gestallt. Net just, well d'Perspektiv déi vun der Polizistin oder dem Polizist ass, mee en plus nach eng aner Perspektiv zum Deel wär. Voilà, dat heescht, dat wär ..., déi ganz Fro mat der Objektivitéit ass net sou einfach ze léisen, soe si. Deemno ass och den Equiliber vun deemem Projet de loi a Fro gestallt, schreift och d'Mënschrechtskommissioun. Si gesi carrement en Desequiliber, eebe well d'Kamera, wéi gesot, oder den Enregistrement nëmme vum Polizist oder der Polizistin kann ausgeléist ginn, mee och, well et nëmme aus der Perspektiv vun der Polizistin oder dem Polizist ka gefilmt ginn.

Da wär et och net kloer, ënner wéi engen Ëmstänn d'Kamera aktivéiert gëtt. Well wat sinn dann déi konkret objektiv Krittären, wéini e Polizist oder eng Polizistin en Enregistrement declenchéiert? Dat ass jo dann eng Aschätzung, déi jo awer och subjektiv ass. Dat heescht, déi Subjektivitéit, voilà, déi hält dann awer der Objektivitéit e bëssen eppes do eraus.

D'CCDH fënnt et dann och schued, dass keng Pilotprojeten duerchgefouert gi sinn. Ech muss soen, ech ralléiere mech deem Avis, ech fannen dat och schued, dass kee Pilotprojet gemaach ginn ass, well dat hätt ee wirklech kënnen da méi einfach evaluéieren an och am Kontext vu Lëtzebuerg evaluéieren, well all Kontext ass jo awer en aneren. Ech hu virdrun d'Beispill vum Nahel vun Nanterre ginn, mee mir hunn definitiv e ganz anere Kontext zu Lëtzebuerg. Ech mengen, et kann een et net wirklech vergläichen. An awer, ne?

(Coups de cloche de la présidence)

Wéi gesot, mat all dëse Froen – ech sinn direkt –, mat all dëse Froen, déi fir eis och onzefriddstellend beäntwert sinn, a well dëse Projet de loi fir eis net genuch déi positiv Punkten erëmispigelt, ënnerstëtze mir dëse Projet net. Et deet mer e bësselche leed. Mir

haten een Ament och déi aner Punkte gesinn, mee mir ënnerstëtzen en net.

Villmools merci.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci och. An et ass e bësse vill Gegrommels am Sall. Nächste Riedner ass den Här Marc Goergen. Här Goergen, Dir hutt d'Wuert.

M. Marc Goergen (Piraten) | Merci, Här President. Jo, d'Theema Bodycams gefält eis natierlech ganz gutt, well d'Technik, déi ee kann asetzen, kann um Terrain wierklech eppes bewierken. A mir wëssen allegueren, dass den Job als Polizist net méi einfach ginn ass, mee éischter am Contraire.

Fir eis ass dofir de Projet immens interessant an ech hunn et och a menge Rieden all déi Jore virdu vertruuden, dass mer déi Bodycams bräichten. D'Fro, déi ee sech awer elo bei dësem Text ka stellen, ass: Wéi gutt ass en handwierklech geschriwwen? An do kommen ech op déi eenzel Punkten zrëck, well et ass net einfach, dass ee seet, mat Bodycams ass een averstanen an et schaaft een awer herno fir eise Policecorps méi Problemer wéi eigentlech Léisungen.

Dat heiten ass en Text, dee vill Feeler dran huet, déi een hätt misse verbesseren. An ech hunn dat och an de Kommissiounen, a vill Kommissiounsaarbecht gesot, an och an den Amendementer gouf dat leider net zrëckbehalen.

Fänke mer un zum Beispill beim Dateschutz. Dëse Projet huet vum Dateschutz u sech guer näischt verstanen. Dat war och eng laang Diskussioun, déi ech mam Minister an der Kommissioun hat. Dir schreift elo dran, déi Logfiles mussen au moins fënnef Joer gehale ginn. A priori kléngt dat gutt, mee, ech hunn et jo an der Kommissioun opgeworf gehat, do vergiesst Der ze schreiwen, dass, wann awer ee fräigesprach ass, wa kee Problem war, een déi da ka virun deene fënnef Joer läschen. Well mir hunn hei herno de Fall, dass Date musse gehale gi vu Fäll, wou guer kee Problem war, sief dat op der Säit vum Polizist oder sief dat op der Säit vum Bierger. Hei ginn d'Daten herno gehalen, well Der am Gesetzestext verpasst hutt, dranzeschreiwen – dat ass iwwregens och eng Kritik bei dem JU-CHA a beim Policefichier –, dass een d'Daten esou laang hält, wéi se mussen do sinn.

Well Dir maacht hei ganz einfach ... Huele mer un, déi 28 Deeg, hutt Der drageschriwwen, do geschitt näischt, et war falschen Alarm, da mussen awer fënnef Joer laang, „au moins“, wéi Dir dat drageschriwwen hunn, déi Daten herno gehale ginn an de Logfiles. Dat ass einfach net kohärent an dat ass einfach e Problem, deen Der am Dateschutz opgeworf hutt, wou Der leider net kompromëssfäeg waart, fir hinzugeen an ze soen: „Mir halen déi Logfiles esou laang, wéi de Fichier existéiert“, well dat wier nämlech déi rasonabel Approche gewiescht.

Deen anere Problem, deen ech mam Gesetz hunn, ass herno ganz speziell um Terrain, dat hat ech och schonn e puermol ugedeit. Dir schreift nämlech an Ären Text: „Le déclenchement de l'enregistrement fait l'objet d'un signal sonore.“ Dat muss Dir Iech esou virstellen: De Polizist geet op seng Interventioun an da mécht e jo seng Bodycam gudd Gewëssens un, da geet et ganz haart duerch d'ganz Duerf: „Biiip!“ An da mécht e seng Interventioun. Fir eis ass dat onlogesch.

Ech hu mat Polizisten um Terrain geschwat, déi hu gesot: „Aus taktische Grënn kënnen mir dat guer net maachen.“ Sou, wat geschitt? Si kënnen et net maachen, da gi se herno vläicht vernannt – nenne mer et emol léif –, dass si hir Bodycam net ageschalt hunn, well vläicht awer eppes geschitt ass an deem Haus,

wou se vläicht geduecht hunn: Do ass e Gangster dobannen, mee ech wollt en awer am Viraus net warnen, wann ech nuets dohinner fueren. Ech fuere jo ouni Blo Luuchten, ech fueren, dass dee mech net gesäit, well soss leeft e jo fuer.

Mee an Ärem Text steet awer da ganz kloer: Dee muss e Sonore maachen. A wéi ech an der Kommissioun erkläert kritt hunn, ass dat net lues. Ech weess net, wéi Dir Iech dat virgestallt hutt, dass Der dat herno um Terrain wëllt ëmsetzen. Ech hat et jo an der Kommissioun gesot, dass Der an Ären Amendementer dat do sollt eraushuelen, well dat wäert d'Poliziste viru ganz vill Problemer stellen.

Déi aner Geschicht ass mat deenen 30 Sekonnen. Jo, dat kléngt gutt, dass een déi allkéiers erëm iwwerschrëift. Et muss een awer informatesch wëssen, wann Der dat bis erfaasst hutt, da gëtt et eréischt iwwerschrëwwen, wann Der wierklech herno um Harddisk eppes Neies driwwerluet, also net no deenen 30 Sekonnen. Dir läscht et zwar, mee et ass awer nach um Harddisk. Dir kënnt dat e bëssen ... Wéi soll ech Iech dat erklären, Här Minister? Dat ass e bëssen, wéi wann Der um Laptop eppes läscht, kënnt Der jo nach ëmmer iwwer Recovery ..., dat mécht d'Police jo méi oft. Et gëtt jo alt Gangsteren, déi hunn eppes geläscht, fir eppes ze verstopen, an da fënnt d'Police et awer um Harddisk erëm, bis et e puermol iwwerschrëwwen ass. An dat ass eeben och genau dee Problem, deen Der hei bei de Bodycams hutt. Dat heescht, Dir spillt de Polizisten zwar vir, si géifen net déi ganz Zäit gefilmt ginn, sief et, wann ..., och de Polizist muss eng Kéier op d'Toilette oder hien huet eng Kéier e privat Gespréich, ... e géif net gefilmt ginn. Mee au contraire, dat bleift awer déi ganz Zäit op deem Harddisk. Dat ass nämlech ee vun de Problemer. Dir hätt do nämlech kënnen eng aner Léisung fannen.

Dann déi aner Geschicht ass: Wéi sinn d'Bodycams herno gereegelt am Büro? Haalt Der se un, haalt Der se net un? Haalt Der se un, wann Der eng Plainte ophuelt? Et ass e bëssen dat. Et feelen am ganzen Text e bësse ganz genau Consignen, wéi dat herno gemaach gëtt. Déi aner Fro, déi sech stellt, ass, wéi et ass mat de Schutzwesten, déi Der undot. Drënner? Jo, da muss Der nach eng Kéier schnell hin an hier. Drop? Dat sinn alles déi Problemer, déi sech herno um Terrain wäerte stellen. Sou.

Zu deenen anere Problemer, déi ech och an der Kommissioun opgeworf hat: Dir hat gesot, an dat fannen ech souguer gutt: „Eng Bodycam muss allkéiers eng eendeiteg ID hunn.“ Dat ass ze begrëissen, well da gesäit ee genau, wéi e Polizist wat gefilmt huet. Mee do hat ech jo och d'Fro opgeworf an nach keng Äntwert kritt, wéi et dann ass, well dat ka jo ëmmer emol virkommen, dass sou eng Bodycam en Defekt huet. Hutt Der dann do Ersatz? Wéi wäert Der dat reegelen? Well da muss Der jo spontan, wann en Asaz ufänkt, deem kënnen eng aner zur Verfügung stellen.

Well soss ass et jo ..., dat hat ech an der Kommissioun jo gefrot. E Polizist, dee ka jo Sanktioune kréien, wann herno géif iergende menges, en hätt seng Bodycam fälschlecherweis net ageschalt. Well dat ass jo den anere Risiko bei der ganzer Geschicht, wéi Dir et geschriwwen hutt, dass, wann de Polizist eng Kéier mengt: „Dat do gëtt vläicht en harmlose Fall“, an et gëtt eppes méi Schlëmme, dass herno de Polizist dann, wann et zu engem Gerichtsfall sollt kommen, ka gesot kréien: „O, du has awer vergiess“, brav ausgedréckt, „deng Bodycam anzeschalten.“

Déi aner Fro, déi sech nach stellt, ass déi mam Transfer. Ech hoffen, de Minister huet do haut awer eng Äntwert matbruecht, wéi dat herno an der Praxis och soll oflafen, ob een déi an d'Statioun stellt

oder ob dat – dat hat ech an der Kommissioun jo gefrot – iwwer Wi-Fi soll lafen. Well et ass net egal, firwat ech dat gefrot hunn. Ech hunn dat nämlech gefrot, well wann e Polizist laang seng Bodycam am Asaz unhuet ... An et si laang Schichten. Dir wësst, mir hu Poliziste mat 10-, 12-, 13-Stonne-Schichten, dann ass op eemol d'Memoire voll. Wann Der déi awer allkéiers musst drastellen an Dir musst op den nächsten Asaz, dann ass se net méi prett. Maacht Der et nämlech iwwer Wi-Fi, wéi ech Iech et virgeschloen hunn, dass déi automatesch dann den Download mécht ... An do ass eeben dann d'Fro herno mam Download, wéi dat wäert lafen. Well d'Fro ass jo och: Däerf deen Download herno op deene Servere lokal ... Dir hutt gesot, op engem geschützte Server, mee Dir hutt awer nach net erkläert, ob déi am Policekommissariat herno wäerte sinn, well dat ass jo u sech déi propperst Léisung, ...

(Brouhaha et coups de cloche de la présidence)

... oder ob se wäerten iwwert den Internet transferéiert ginn, sief et an d'Policezentral oder soss iergendwou. Well Dir hutt jo gesot, just de Plicedirekter däerf et jo fräiginn. Mee da muss Der et jo och iergendwéi bis bei de Plicedirekter kréien. Well wann net, dann ass et jo nach ëmmer um Kommissariat.

Dat sinn eeben déi Detailfroen am Dateschutz, déi sech stellen. Dat si Klenggekeiten, mee mir wäerten eis enthalen aus zwee Grënn, an dat sinn déi zwee konkret Grënn. Dat ass eng Kéier deen immens haarde „Biiip“, deen Der do dragesat hutt. Mir hu mat ganz vill Poliziste geschwat, an déi kënnen sech et net virstellen, wéi se dat am Asaz solle maachen. Einfach e „Biiip“, ier een iergendwou higeet. Si kënnen sech och d'Blo Luucht op de Kapp dinn an da kënnen se nach virdu jäizen: „Laaft fort!“, wa se e Gangster fannen. Dat ass einfach am Text eppes, wat Der falsch opgehoill hutt.

An dat anert ass de Problem, dass Der d'Daten au moins fënnef Joer haalt. Et kann net sinn, dass, wann ee fräigesprach ass, wann ee sech näischt zu Scholde komme gelooss huet, dass Dir au moins fënnef Joer draschreift. Dir läscht et no 28 Deeg, well näischt do war, an Dir wëllt do kee Kompromëss fannen, also wäerte mir eis haut enthalen.

Merci.

M. Sven Clement (Piraten) | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci. Domat si mer um Enn vum Débat général ukomm.

An d'Wuert huet den – däerf ech dat esou soen? – Här Polizeiminister, den Här Henri Kox. Dir hutt d'Wuert, Här Kox.

Prise de position du Gouvernement

M. Henri Kox, Ministre de la Sécurité intérieure | Jo, Merci, Här President. Merci och allen Intervenanten. Ech probéieren, a menger Ausféierung op déi Froen, déi hei gestallt gi sinn, kuerz anzegoen. Eier ech awer wollt ufänken, wollt ech der Rapportrice Merci soe fir den ausféierleche schrëftlechen, awer och mëndleche Rapport.

Eier ech wëll ufänken, an dat war schonn dës Ëfteren de Fall, wa mer hei iwwer nei Gesetzer geschwat hunn, sief et fir d'Police, awer net nëmme fir d'Police, awer hei speziell, hunn ech ëmmer den Artikel 2 vum Policegesetz genannt, deen awer fir all Handele vum Polizist wichteg ass. An ech zitieren nach eng Kéier, wéi et am 2018er Gesetz seet, Artikel 2: „Dans l'exercice de ses missions, la Police veille au respect et contribue à la protection des libertés et des droits individuels.“ Dat ass wichteg, insbesondere, wa mer herno vläicht den Ënnerscheid zwësche Lieu privé a Lieu public maachen, wat jo grad an engem Rechtsstaat ganz wichteg ass, fir deen Ënnerscheid awer och ëmmer erëm present ze maachen.

An dann deen zweete Saz, dat mécht jo d'Aufgab vum Polizist net ganz einfach, well hien huet am Alldag extreem vill Missiounen ze erfëllen, an dofir zitëieren ech dee Saz och ëmmer gären. Éischstens, dass d'Police „est proche de la population, à laquelle elle fournit conseil et assistance“, an da komme véier Adjektiver, déi et am Alldag net ëmmer ganz einfach maache fir si. Se mussen nämlech preventiv funktionéieren an och virgoen. Proaktiv an hirem Handele schonn am Virfeld wëssen: „Ok, wat kann ech erwaarden“, wat net ëmmer ganz evident ass. Dissuasiv, dass et net zu engem Strofakt kënnt oder wat och ëmmer. An dann natierlech repressiv. Dat heescht, déi véier Adjektiver beschreiwe ganz kloer d'Komplexitéit, där d'Police am Alldag ausgesat ass.

Dofir kommen ech op véier Punkten, wéi ech hei op d'Gesetz nach eng Kéier wëll agoen. Dat éischt ass e bëssen den Historique, da wëll ech awer och nach eng Kéier d'Objektiver, da selwer d'Ëmsetzung am Gesetz an dann zum Schluss eeben nach eng Kéier den Ënnerschied zwëschen Lieu privé a Lieu public soen.

Zum Historique: Jo, et stoung am Koalitionsvertrag, et huet och e viregte Minister schonn emol Iddie gehat, fir d'Gesetz esou ëmzesetzen. Mir hunn et och diskutéiert am Paquet vun de Mesüer vun der Problematik géint d'Kriminalitéit, insbesondere wat d'Stupefianten ubelaangt. An mer hunn awer och eng Etüd maache gelooss an den Nopeschlänner, wou mer wierklech gesot hunn: Wéi ass et an Däitschland? Wéi ass et a Frankräich? Wéi ass et an der Belsch? Mir haten och ganz flott Kontakter mat Namur zum Beispill, der Police vun Namur.

An et stoung jo, dass mer sollten e Pilotprojet maachen. Fir e Pilotprojet muss ech gradesou rechtlech Handhabung hu wéi bei engem Projet, deen ech direkt wëll ëmsetzen. Dat heescht, ech hätt misse déi selwecht Iwwerleeunge maache fir de Pilotprojet mat all deene rechtliche Geschichten, déi mer gehat hätten. An dofir mengen ech, war et, jo, meng Entscheidung, fir ze soen: „Kommt, mir maachen et direkt!“ A wann der den Exposé des motifs och kuckt vum Gesetz selwer, do steet jo, dass mer lafend Evaluatiounen maachen. A souwisou hu mer schonn eng ganz Rei Evaluatiounen vum Policegesetz gemaach an och Adaptatiounen, soudass sech Adaptatiounen och direkt kënne maachen.

Zu den Objektiver vum Gesetz. Ech hunn der dräi, déi mir wichteg sinn. Dat eent ass, an dat ass vun enger Rei Intervenanten hei gesot ginn: De Polizist an der selwechter Chance ze loossen a sengem Asaz wéi all déi Leit ronderëm, well en eeben a sengen Asätz mëttlerweil des Ëfteren, fir net ze soen oft, gefilmt gëtt, an do déi Ausschnëtter net de reale Fait vun der Intervention zréckspigelen. Dofir ass et fir mech ganz kloer: Den éischten Objectif ass de Schutz vum Polizist bei sengen Asätz, déi en am Alldag muss maachen. A mir hu rezent Beispiller, wou dat erëm zum Droe komm ass, an dofir war dat eng ganz wichteg Situatioun.

Dat zweet ass, an dat hu mer jo och gehat bei den Diskussiounen iwwert d'Manifestatiounen, wou der vill der Police virgeworf hunn, net genuch aggressiv ze sinn (veuillez lire: ze vill aggressiv ze sinn). An ech mengen, eis Police ass bei hiren Approchen ..., an dat ass, mengen ech, awer ganz wichteg, dass dat ëmmer erëm de Fall ass, déi Deeskalatioun, wa se an en Asaz ginn. Et huet kee Polizist eppes dovun, wann et eskaléiert, an dofir ass d'Ausbildung och dorobber ausgerichtet, fir eeben deeskaléierend virzegoen. An all deenen Etüden, déi mer gesinn hunn, dat, wat mer analyséiert hunn an och gekuckt hunn, sinn d'Bodycams en Deel vun enger Deeskalatioun. Et kann dobäi hëllefen, fir eng, jo, eng Aggressivitéit, déi sech do opspillt, fir déi awer da besser an de Grëff ze kréien.

An da Gerechtegkeet. Jo, mir hunn net drageschriwwen an d'Gesetz, dass d'office alles bei d'IGP geet, wat jo och e Punkt war an de Virverhandlungen, net Verhandlungen, awer Diskussiounen, déi mer mat de Policegewerkschaften haten. Et ass just an deem Fall natierlech, wann e Feelverhalten do ass a wann dat constatéiert ass, dass dat natierlech och à charge an à décharge ... Dat gëllt iwwerens natierlech och fir de Bierger. An dat ass deen Equilibre, deen, mengen ech, awer och hei an deem Gesetz fonnt gouf. An et ass jo net fir näischt, mee et ass jo net vun haut op muer, wou mer d'Gesetz geschriwwen hunn. Mir hunn e laange Prozess vun der Consultatioun gemaach a mir haten des Ëfteren an der Kommissioun och ganz vill Diskussiounen doriwwer.

Dann zum Projet de loi selwer. D'Rapportrice hat dat schonn exzellent hei developpéiert. Ech wëll dann op déi verschidde Fäll nach eng Kéier agoen. D'Ëmstänn, wien d'äerf, wien d'äerf net. Natierlech d'Police administrative, dat ass déi uniforméiert Police, wa se am Asaz ass, ka se ganz kloer huelen. D'Police judiciaire och, mee do schaffe se am Verdeckten, dat ass do e ganz anert Spill, well se do jo och Opklärung musse maachen deels ënnert der Tutelle oder fir net ze soen ënnert der Tutelle vun de Justizautoritéiten, soudass éischter den Asaz fir mech bei der Police administrative wäert virkommen.

Et geet drëms insbesondere am ëffentleche Raum. Jo, et ass hien, deen decidéiert. Ech kéint mer och net virstellen, dass e Bierger bei enger Manifestatioun seet: „Hei, du muss elo umaachen“ oder „net umaachen“. An dofir ass dat jo am Ausland net de Fall, vu déi véier Adjektiver am Gesetz, dass de Policebeamten a senger Ausübung vu sengem Mandat eebe proaktiv och domadder ëmgeet, wéini et muss ausgeléist ginn oder net. An dofir ass et fir mech selbstverständlech, dass et um Polizist ass, ze jugéieren, wéi d'Situatioun ass, well soss kann dat jo net funktionéiere mat der Deeskalatioun. Soss kann en dat Instrument jo guer net wëllen notze respektiv, wann en direkt scho mat der Kamera kënnt, wou ass dann do nach e gewëssent Spill vun him, fir ze soen, mat dem Bierger um Terrain, fir dat kënne ze maachen, well soss gëtt d'office gefilmt an dann ass et keng Deeskalatioun méi. Et ass jo de Moyen dee Moment, wann et zur Stresssituatioun kënnt, wou mer him dee Gebrauch ginn. Dat ass d'Finalitéit, nach eng Kéier, dofir ass dat wichteg, dass dat sou ass.

An dann d'Modalitéiten, jo. Mir hunn am Abschnitt 4 jo laang och d'riwwer diskutéiert, och am Kader vum Avis vum Staatsrot: Wann et anescht net méiglech ass, da kann d'Kamera funktionéieren, ka se goen. Och wa se op en Asaz ginn, da si se jo an enger Stresssituatioun, déi hinne schonn e presuméierten Delikt virun Ae weist, da kënne se d'Kamera duerchaus schonn ugebrauch hunn. Et geet jo drëms, sou wéi et am Gesetz steet, dass, wann e Bierger vis-à-vis steet an ech maachen d'Kamera un, dass ech en informéieren an dass dann och ..., a wann déi Informatioun net verbal konnt gi ginn, da soner, an dass souguer eng Liichtchen ugoe wäert, soudass dat och richtig a wichteg ass, well soss si mer an engem anere Film. Soss, wéi gesot, soss funktionéiert dat jo net mat der Dissuasioun, an dofir ass et wichteg, dass hien dat esou kann ausléisen.

Iwwert déi 30 Sekonnen hu mer laang a breet an der Kommissioun diskutéiert. Et ass sécherlech e Kompromiss, et ass och eng Saach vun Datespäicher, et ass eng Saach vu Manipulatioun a sou wieder. Dat si fir mech Erfahrungswärter, déi duerchaus kënne geännert ginn. A verschidde Länner gëtt et ënnerschiddlech Ausféierungen, dat muss d'Praxis herno weisen. Dofir mengen ech, ass dat keen Element, wou

mer elo jo oder Nee zu engem Gesetz soen. Dat ass wierklech an der Praxis.

An et ass jo esou, mir schafen de Kader – an dat gëllt iwwerens fir all Gesetz, wat mer hei diskutéieren – an den Operativen ... et gëtt herno jo an de Preskriptiounen, et gëtt an der Formatioun, an der Formation continue, um Terrain da weiderginn. Och wat d'Plang vun den Donnéeën ubelaangt, ass et wichteg, dass mer eis och do op déi 28 Deeg géenegt hunn. Och do gëtt et Avisen, déi ënnerschiddlech Längte virgeschriwwen hunn. Och dat ass e Kompromiss mat all deem, wat mer vun Diskussiounen an der Kommissioun haten.

Wat deen „au moins cinq ans“ ubelaangt, ech hunn an Erënnerung, Här Goergen, dass der éischter d'Längt a Fro gestallt hätt. Dir hat souguer gesot, wann ee kuckt, de Logfile misst iwwert déi fënnf Joer erausgoen, fir ëmmer do sinn. Dat hei ass ni diskutéiert ginn an der Kommissioun. Et ass drëms gaangen ... An d'Preskriptioun, muss ech Iech soen, ass bei fënnf Joer, ab duerno gëtt et jo souwisou net méi verfollegt. An dofir sinn ech erstaunt, elo just de Contraire do ze héieren. Well iwwerens, déi Diskussioun hate mer jo och beim Fichiersgesetz, wou mer jo och dat „au moins“ gesot hunn. Mir haten nach eng Kéier Diskussiounen an der leschter Kommissioun – den Här Mosar ass amgaang ze nicken –, well mer doriwwer diskutéiert hunn, well et an dem JU-CHA jo genau op fënnf Joer ass an hei duerch technesch Contraintë vläicht dat net direkt méiglech ass, awer duerchaus kann an der Längt erëm verbessert ginn. An dofir, e Gesetz gëtt ëmmer emol adaptéiert, wann et sech net méi ëm déi richtig Kriterien handelt.

Dann den Accès zu den Donnéeën. Och do hu mer den Ënnerschied gemaach zu deem, deen d'office ..., dee gefilmt huet, steet do, e muss eng Demande maachen. Natierlech, dat wäerten automatiséiert Demandé ginn, well et ass jo hien, deen ... An dofir steet jo ganz kloer am Abschnitt 4 (veuillez lire: Abschnitt 5), dass en, wann e sech am Kader vum Abschnitt 1 beweegt, dann d'äerf en natierlech dorunner seng Enquête vervollstännegen an en Deel nëmme vun deem Gefilmt beschaffen, fir de Rapport kënne ze maachen, de Protokoll, an dofir huet hie méi en automatiséierten Zougang zu deenen Donnéeën. All aneren, mengen ech, war et jo wichteg ..., an déi Diskussioun hate mer insbesondere beim Fichiersgesetz, dass grad deen, dee kuckt, och dann an e Logfile kënnt, an dass e Friemen, en Drëtte kann ëmmer novollzéien, wéini wien eng Manipulatioun gemaach huet. An no fënnf Joer ass dat jo preskribéiert an da kënne mer dat aus dem Gesetz erausloossen.

De leschte Punkt, deen ech dann elo nach eng Kéier wëll developpéieren, dat ass de Lieu privé an de Lieu public. Jo, mir haten am ursprüngeleche Gesetz „dans tout lieu“ stoen, wëssend awer, dass mer ganz explizit am Commentaire des articles drop higewisen hunn, fir ze soen ... An dat weess de Polizist. Also de Polizist weess ganz genau, wann en an eng Privatsphär erakënn, wann en de Lieu privé betrëtt, wat ze spilen huet. An dofir, mengen ech, ass et grad aus deem Gesichtspunkt ëmsou méi wichteg, dass mer deen Ënnerschied maachen, dass mir him och weisen, dass et deen Ënnerschied gëtt. An e weess dat jo. An dofir, jo, et bleift ëmmer eng Handlung, déi en Akt verlaangt. Et bleift ze ënnerscheiden: A wéi enger Situatioun sinn ech? An drëttens muss ech deen Ënnerschied maachen. E wäert och net muer duerch d'Groussgaass lafen a jiddereen ..., e Bierger filmen. Nee! Et geet ëm d'Situatioun, wou en ass, dass et em hëlleft a Situatiounen, herno och eng Beweisaascht kënne ze féieren, déi den Delikt, de Crime oder wat och ëmmer ass, herno an der Justiz besser opklären ze kënne.

Dofir, deen Ënnerscheed, mengen ech, do ass et ëmsou méi wichteg, dass deen och am Gesetz elo kloer do steet – an et ass jo näischt aneres, wat de Staatsrot geschriwwen huet! De Staatsrot seet: „Il est vrai que le commentaire de l'article fournit une lecture assez restrictive du texte proposé.“

Mir hunn drageschriwwen, den Artikel 10 musst Der kucken: „Der musst oppassen, wann Dir an e Lieu privé eragitt, da musst Dir Iech mat anere Situatiounen ausenanesetzen!“ Dofir ass et fir mech weinst der Transparenz ëmsou méi wichteg, dass dat och esou am Gesetz steet, well herno kënn en an d'Situatioun, dass en am Feeler wier an en hätt dat net berücksichtegt: „Jo, ma ech hunn ‚dans tout lieu‘ gelies!“ Ech mengen, hei ass et och, fir eng Objektivitéit eranzekreien, an dofir ass et fir mech ganz wichteg an dofir seet de Staatsrot: „Il demande que le paragraphe 1er soit reformulé dans le sens exposé par le Gouvernement.“

Vläicht nach zwee Sätz an dann ass meng Zäit och eriwuer. Et wäert zwee Joer daueren, bis et elo ëmgesat ass, well mir kënnen jo d'Ausschreiwung eréischt maachen, wann d'Gesetz gestëmmt ass. Déi wäert elo ausgeschafft ginn, fir déi Ausschreiwung kënnen ze maachen. An all déi technesch Froen, déi Dir do genannt hutt vu Wi-Fi a wat och ëmmer, alles gëtt natierlech an der Ausschreiwung vun deemjénigen, deen dann och d'Ausschreiwung wäert gewannen, ëmgesat.

Ech ginn dervun aus, dass dat hei en zousätzlechen Moyen ass, deen der Police am Alldag kann hëllefen. Awer wéi bei all zousätzlechem Moyen muss de Polizist sech och ëmmer erëm mat neien Technologien ausenanesetzen, an dat ass dat, wat et net ëmmer ganz einfach mécht fir de Polizist. Ech sinn awer sécher, dass dat hei en Element ass, dat hinnen am Alldag wäert hëllefen.

An dofir soen ech all deene Merci fir d'ënnerstëtzung, déi dat Gesetz awer hei da matstëmmen. Merci.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci och. Parole après ministre oder just eng Prezisioun?

M. Marc Goergen (Piraten) | Jo. Oder Fait personnel, well den Här Minister huet mer jo eng Fro gestallt.

Eppes vu béidem. Ech wollt dem Minister just op seng Fro äntweren, wéi dat mam Delai ass. Den „au moins“ ass jo de Problem. Dir schreift selwer jo an Ärem Text: No 28 Deeg, wann näischt ass, gëtt dat gelöscht. Oder wann och nach méi laang eppes gehale ginn ass an de Riichter géif ee fräisprächen, gëtt et no zwee Joer gelöscht.

De Problem ass jo, dass Dir dat do drageschriwwen hutt mat deem „au moins“, dat heescht, dat gëtt awer dann nach ëmmer gehalen, obwuel ee sech näischt zuschode komme gelooss huet. Eis Approche ass jo, dass ee just esou laang déi Logfiles soll halen, wéi de Fichier gebraucht gëtt. Dat kënnen och zéng Joer sinn, wann dat e Fall ass, deen um Geriicht méi laang dauert. Dat kënn jo och alt vir.

Well elo géift Dir jo higoen an Dir läscht en no deene fënnel Joer, dat ass jo Är Approche. Dir hat jo gesot, Dir wëlt e läschen. An dat war jo eng Diskussioun a mir haten déi Diskussioun an der Kommissioun an, ech mengen, Dir waart dobäi. Et war nach d'Madamm Polfer, déi och nach matdiskutiert hat zu deem Sujet, well et jo eigentlech net gerecht ass, dass, wann Der fräigesprach sidd, awer nach eppes vun Iech gehale gëtt an deem Dossier. An dat war de Punkt, de Kritikpunkt, mat deem „au moins“ fënnel Joer. Merci.

M. Henri Kox, Ministre de la Sécurité intérieure | Hei geet et ... Här President?

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Jo, Dir hutt d'Wuert. An dat war kee Fait personnel, dat war Parole après ministre!

M. Henri Kox, Ministre de la Sécurité intérieure | Jo. Ech denken, deen „au moins“ bezitt sech jo net op deen, deen do elo gefilmt ginn ass, mee et geet ëm de Logfile vun dem Polizist, deen do eppes kucke war. An déi Diskussioun – ech wëll se elo net ze vill breet erëm opmaachen –, déi hate mer am Fichiersgesetz. Ech denken, dass mer hei eng propper Léisung fonnt hunn. Dee Parallelismus gëtt et am JU-CHA an et gëtt en elo am Fichiersgesetz an dofir mengen ech, dass hei – och op Wonsch vun Iech – deen „au moins“ drabliwwen ass. An dofir mengen ech, dass mer awer richtig leien. Merci.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci.

Da kënnen mer elo ofstëmmen, wa jiddwereen age-loggt ass. Den Text fannt Der am Document parlementaire 8065¹⁴.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8065 et dispense du second vote constitutionnel

An d'Ofstëmmen fänkt elo direkt un. Fir d'éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass elo eriwuer.

De Projet de loi ass mat 31 Jo-Stëmmen, 2 Nee-Stëmmen a 27 Abstentiounen ugeholl.

Ont voté oui : Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi (par M. Gusty Graas), Fernand Etgen (par M. André Bauler), Gusty Graas, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Claude Lamberty) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch (par M. Yves Cruchten), Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill.

Ont voté non : Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Se sont abstenus : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo (par M. Max Hengel), Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler (par Mme Martine Hansen) et Michel Wolter ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser et Fred Keup (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

M. Roy Reding.

Da bleift mer just nach d'Fro ze stellen, ob d'Chamber bereet ass, d'Dispens vum zweete Vott ze froen.

(Assentiment)

Dann ass och dat esou decidéiert.

Motion 1

An da géife mer op d'Motioun iwwergoen, déi vun de Kollege vun der CSV abruecht ginn ass. Wie wëllt d'Wuert nach dozou ergräifen?

Mme Stéphanie Empain (déi gréng), rapportrice | Ech!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Jo, d'Madamm Empain.

Mme Stéphanie Empain (déi gréng), rapportrice | Merci, Här President. Villmools merci och fir d'Motioun,

déi mir eis natierlech genau ugekuckt hunn. Virewech: Mir wäerte se net matdroen – net, well mer e Problem domadder hätten, dass do eng Evaluatioun misst gemaach ginn, et si just e puer Saachen, déi ech gäre géif an de Raum geheien. Direkt esou dranzeschreiven, dass eng Distinction entre lieu public et lieu privé net ëmmer einfach wier ze maachen ... Bon, et ass elo och net onbedéngt Rocketscience. Mir wëssen, wat privat ass a wat ëffentlech ass, ne?

Wou et eventuell problematesch gëtt oder wou de Polizist effektiv muss jugéieren, dat ass dee Moment, wann en an e Privé erageet, da muss en ofweien, ob déi Situatioun, déi e virfënn, der Rechtslag entsprécht, fir eebe kënnen am Lieu privé seng Kamera unzemaaachen. Mee e weess duerchaus, wéini en am private Raum ass a wéini en am ëffentlechen Raum ass!

Den zweeten Tret: Einfach elo ze soen, dass dat „certaines lourdeurs administratives“ wieren, domadder sinn ech och net d'accord. Mir ginn ëmmer nach der-vunner aus, dass dat och Automatismen ginn innerhalb vun der Police, fir déi Demanden deen Ament ze maachen. À voir, falls et eng Lourdeur administrative wier, da kéint jo nogebessert ginn, mee elo schonn ze behaapten, et wier esou, ass e bësselche schwierig an eisen Aen. An zum jëtzege Zäitpunkt steet fir eis den Dateschutz ëmmer nach un ieweschter Stell.

Wat ech elo grad gesot hunn, bedeit, et kann een nach ëmmer kucken: Ergi sech herno Problemer aus deem Ganzen eraus? An do steet am Exposé des motifs, do liesen ech vir: „Une étude portant principalement sur le retour d'expérience (volet pratique, technique et juridique) de l'utilisation des caméras sera réalisée, après deux ans d'utilisation, pour dresser un bilan de cette utilisation et le cas échéant adapter le cadre légal, si cela s'avérait nécessaire.“

Vun dohier geet dat, wat am Exposé des motifs steet, am Fong geholl méi wäit wéi dat, wat Dir an der Motioun gefrot hutt. An aus all deene Grënn géif ech eise Leit recommandéieren, d'Motioun net matzedroen.

Une voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Den Här Goergen huet d'Wuert gefrot.

M. Marc Goergen (Piraten) | Merci, Här President. D'Motioun ass eigentlech sympathesch, dass een no zwee Joer nach eng Kéier kuckt. Ech hat e puer Feeler erwänt, mee mir kënnen se awer trotzdem net matstëmmen, well mer eeben als Dateschutzpartei et gutt fannen, dass een den Direkter muss froen an dat mat engem gudde Motiv. Et ass nämlech ee vun deene Punkten, déi an der Kommissioun fir eis zum Besseren herno ëmgeännert gi sinn, well dat eeben eng Hürd ass, dass eeben net jiddereen herno kann déi Filmer kucke goen. Dat ass jo eppes, wat awer am Dateschutz immens wichteg ass an dofir kënnen mir d'Motioun net matstëmmen.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci. d'Madamm Oberweis.

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | Jo, ech hunn net vill dozou ze soen.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | A!

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | Ech fannen eigentlech, den Invite ass interessant, well mer sinn ëmmer derfir, dass Projete sollen evaluéiert ginn, mee ech ka mech net mat dem „saluant l'introduction des caméras-piétons“ ufrënnen, dofir kënnen mer dat net matdroen. Merci.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci. Da géife mer zur Ofstëmmung iwwergoen, wa keen anere méi dozou wëllt Stellung bezieien.

Vote sur la motion 1

An d'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'éischt déi perséinlech Stëmmen, dann d'Procuratiounen. An d'Ofstëmmung ass elo eriwuer.

24-mol Jo, 36-mol Nee a keng Abstentiounen.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo (par M. Laurent Mosar), Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler (par Mme Martine Hansen) et Michel Wolter ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser et Fred Keup (par M. Fernand Kartheiser).

Ont voté non : Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi (par M. Gusty Graas), Fernand Etgen (par M. André Bauler), Gusty Graas, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydia Polfer (par M. Claude Lamberty) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana, Mmes Tess Burton, Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch (par M. Yves Cruchten), Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary, M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis ;

M. Roy Reding.

Domat ass d'Motioun zwar ofgeleent, mee, wéi gesot, gëtt dee Bilan jo souwisou gemaach.

6. 8208 – Projet de loi autorisant le Gouvernement à financer les frais d'exploitation, de maintenance et de maintien en condition opérationnelle de deux hélicoptères Airbus H-145M

Dat gesot, géife mer dann zum nächste Punkt vum Ordre du jour iwwergoen. Dat ass de Projet de loi 8208, e Finanzéierungsprojet vun zwee Polizeihelikopteren. An d'Wuert huet erëm d'Rapportrice, d'Madamm Stéphanie Empain.

Rapport de la Commission de la Sécurité intérieure et de la Défense

Mme Stéphanie Empain (déi gréng), rapportrice | Villmools merci, Här President. Wéi gesot, et ass e Finanzéierungsprojet, dat mer elo hei wäerte stëmmen.

Et geet ëm de Finanzement vun den Exploitatiounskäschten an de Maintenancekäschten vun eisen zwee Airbus-H145-Helikopteren, déi mer schonn hunn, ze assuréieren, an dëst fir den Zäitraum vun 2024 bis 2038. Mir schwätzen hei vun enger Enveloppe budgétaire vu ronn 86 Milliounen Euro.

Déi zwee Helikoptere sollen der Police jo och eng Capacité aérienne ginn, déi si ënnerstëtzt an de Räicher Surveillance, Commandement, Transport an Interventioun. A gläichzäiteg kënnen dës Helikoptere vun der Arméi benotzt ginn en cas de besoin, fir Recherche- a Sauvetagemissiounen duerchzuführen. Mir schwätzen hei also vun enger Utilisation, déi souwuel zivill wéi och militäresch ka sinn. Vum Typ vum Helikopter hier ass ze soen, dass dësen och an eisen Nopeschlänner de Standardhelikopter ass,

deen de Besoin souwuel en terme de défense wéi och vun der Police gerecht gëtt.

D'Prozedur, fir dës Helikopteren unzeschaffen, ass schonn 2017–2018 vun der Direction de la défense duerchgefuert ginn. D'Helikoptere sinn dunno duerno ass dann och en Arrangement technique fonnt ginn tëscht dem Ministère de la Sécurité intérieure, der Police an der Defense, fir eeben ze klären, wéi eng Roll an deem Zesummespill kann iwwerhuelen a wéi dat Ganzt finanziell gereegelt gëtt.

Fir et kuerz zefaassen: Et war d'Direction de la défense, déi, wéi gesot, dës Helikopteren ugeschafft huet, bis op déi spezifesch Ekipementer, déi fir d'Police néideg waren oder néideg sinn. Allerdéngs ass zum deem Zäitpunkt nach kee Finanzéierungsgesetz fir d'Exploitatioun ausgeschafft ginn, well et zu deem Zäitpunkt net kloer war, wéi genee déi Helikoptere géifen an den Asaz kommen, an deemno och, wéi eng Käschten domadder verbonne wieren.

Zënter 2021 sinn dës Helikopteren elo och am Asaz an am Alldag ass et haaptsächlech d'Police, déi dës Helikopteren awer gebraucht. An um Niveau vun der Exploitatioun ass et deemno och esou, dass d'Exploitatiounskäschten an d'Maintenance vun der Police gedroe ginn, bis op déi Fluchstonnen, déi vun der Defense gebraucht ginn.

Wa mer do da kucken, wéi dat sech och an Zukunft fir den Zäitraum 2024–2038 wäert deklinéieren, da gesi mer, dass d'Käschte sech folgendermoossen opdeelen:

Dat wier um Niveau vun de Frais d'exploitation, wou am Ganzen 71.533.500 Euro virgesi sinn. Dovunner entfale ronn 62 Milliounen op d'Police an 9,5 Milliounen op d'Defense.

Um Niveau vun dem Sécherstellen, dass dës Helikopteren och operationell kënnen bleiwen, do schwätze mer da vu 14.300.000 Euro, wouvunner der 1.800.000 fir Search-and-Rescue-Ekipementer virgesi sinn, 2,5 Milliounen fir Militärradios an d'Installatioun vu fëneflibleren Rotoren an engem Midlife Upgrade vu 5 Milliounen Euro. An et ass och nach eng Reserv vu 5 Milliounen Euro virgesinn. Déi ganz Onkäschte fir de sougenannte „Maintien en condition opérationnelle“ sinn dann à charge vum Fonds d'équipement militaire. Voilà.

Dat heescht, insgesamt nach eng Kéier e Finanzéierungsgesetz iwwer 86 Milliounen Euro hors TVA fir d'Période d'exploitation 2024–2038. An de Gesetzestext gesäit dann och vir, dass d'Dependé fir de Finanzement vun de Frais d'exploitation an der Maintenance vun dësen Airbus-Helikopteren vun der Police gedroe ginn an dass déi Onkäschten, d'Exploitatioun an d'Maintenance, déi am Kader vun de Missiounen vun der Defense entstinn, vun der Direction de la défense gedroe ginn. Dann, déi Ausgaben, déi entstet fir de Maintien en condition opérationnelle, déi entfale dann op de Fonds d'équipement militaire.

Wat nach eventuell wichteg ass ze präziséieren, dat ass, dass aktuell d'Utilisatioun vun den Helikopteren duerch d'Police bestëmmt gëtt duerch déi Zivill-aviationsbestëmmungen, an déi ass, bis op e puer Exceptionen – Stand haut –, limitéiert op d'Recherche, den Appui, d'Surveillance oder och de Personentransport. En gros also sinn dat Missiounen, wou kee mat Waffen an en Helikopter eraklëmmt. Dëst gëtt eis aktuell Gesetzeslag, wéi gesot, bis op e puer Exceptionen, och net hier. Dofir hu mer an der Kommissioun och gesot kritt, dass e Projet de loi an der Maach ass, fir den operative Volet ganz ofzedecken, deen et der Police dann och soll erlaben, mat Waffen an déi Helikopteren ze klammen. An dëst wäert dann

natierlech och déi operationell Capacitéit vum der Police verbessern.

Wat d'Fléie vun den Helikopteren ubelaangt, do ass et esou, dass d'Police selwer keng Helikopterpiloten ausbildet, dofir ginn dës Helikoptere vun der Air Rescue geflunn. Et ass awer net ausgeschloss – dat hu mer och an der Kommissiounssëtzung beschwat –, dass d'Arméi iergendwann, ganz vläicht géif kënnen op de Wee goen, selwer Piloten auszubilden. Eventuell géif sech nämlech do e Besoin erginn am Kader vum belsch-lëtzebuergesche Bataillon, mee dat ass nach grouss Zukunftsmusek.

Zu den Aarbechten an der Kommissioun: De Projet ass de 5. Mee 2023 deposéiert ginn. De Conseil d'État huet säin Avis de 27. Juni ofginn, en hat keng gréisser Remarken ze formuléieren. An der Kommissioun hu mer de Projet de loi an den Avis vum Staatsrot den 11. Juli presentéiert kritt an de Rapport hu mer den 11. Juli ugehol.

An domadder soen ech Iech villmools Merci fir d'No-lauschteren a ginn och den Accord vun der grénger Fraktioun.

Une voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci.

Dann, éischte Riedner, d'Madamm Diane Adehm.

Discussion générale

Mme Diane Adehm (CSV) | Merci, Här President. Erlaabt mer, dass ech fir d'éischt der Madamm Empain Merci soe fir hire schréfflechen a mündlechen Rapport. Dat erlaabt et mir nämlech, eriwuerzegoen zu e puer Iwwerleeungen respektiv Froen, déi ech de Mëtteg awer hei stelle wëllt, oder Iwwerleeungen, déi ech wëllt mat op de Wee ginn.

Fir et kuerz an direkt ze soen: Mir droen dat heiten als CSV mat. Déi Helikopteren, déi sinn 2018 kaf ginn. Wa mer e bëssen zrëckdenken: 2018, wat war 2018? Do ware Chamberwalen, jo, mee do ware mer an der selwechter Situatioun, wéi mer haut sinn. Dat heescht, dass erëm eng Partie Gesetzestexter ganz, ganz séier duerchgedréckt gi sinn en dernière minute, an do war och e LUXEOSys derbäi, e Militärsatellit.

Deemools war Request for information gemaach ginn. Et hate sech der dräi drop gemellt, engersäits OHB-I, déi den Optrag kritt hunn, mir haten awer och Airbus, vun deene mer dat selwecht Joer d'Helikoptere kaf hunn, a mir haten Thales. A fir da komplett ze sinn, wär och nach ze soen, dass dann och nach e Recours gemaach gi war, deen awer spéiderhi falegelooss ginn ass.

Also, mir kafen da grad 2018 zwee Helikoptere bei Airbus fir 22,8 Milliounen respektiv 27,3 Milliounen mat den Ekipementer an d'Exploitatiounskäschte fir déi éischt véier Joer lafen iwwer de Policebudget. Am Gesetzesprojet vun haut steet dann, dass beim Kaf vun Helikopteren 2018 nach net gewosst war, fir wat se prezis géifen agesat ginn an duerfir ass eeben deemools kee Finanzéierungsgesetz gemaach ginn. Mee se si vun der Defense kaf ginn, well mir hate jo 2018 nach d'Lignes directrices vun der Defense, déi eng Composante aérienne um Findel virgesinn hunn. Spéider sinn déi Lignes directrices de la défense ëmgeännert ginn.

Während der selwechter Zäit, wéi déi heiten Helikoptere vun der Defense kauft ginn, freet d'Police och no engem neien Helikopter, well hiren dann esou zimmlech um Enn vun der Liewenszäit ukomm ass. Da gëtt decidéiert, d'Helikopteren der Police zur Verfügung ze stellen, mee d'Defense bleift awer nach ëmmer Proprietär dovunner. D'Arméi stellt fest, dass si net